

Strona tyt:

Romanische Tenamenten, Popywici Wauk
Societas Litterarum Posnaniensis

Wykazanie Lubińskiego Komisji Historycznej Tom X
Fontes Collegii Mistorici, Tomus X

Wizyta uposażeniowa diecezji poznańskiej z roku 1510
Liber beneficiorum Diocesis Posnaniensis Anni 1510

Wychw. ks. Józef Powoła
Edit Josephus Powoła

Posnan 1950

Skomysłowo jedynie z wypisów wg. Wykaz orob
i' ujęsrowosiu s. 288 - 414

s. 291 temtamis in Broniszewice s. 136 (z : Decematus
Poucciiitatis (diecezji Gwintimister s. 287), cochor
nie do tej samej strony 136.

" Item dominus Mathias doctor plebanus emit
marcam census in villa Aluice aul dominium
Laurentiana Colmiczki et aliam marcam super
villa Bronischemire apud dominum Albertum
temtamium ibidem ad tres ortos versus villam
Volioner, que conveniunt, prout tempore congruit."

dalej wymieniane Comorra, Pogrubowo

s. 291. Baby (por. Odołobno) 149 s.

" In villa Baby olve quante possessionate et in
ister villa plebanus habet olvas quantas proprias
plebanatus, que pertinent aul ecclesiam, et
alie omnes quante olvente.

In villa Tercharij (Tercharij) sunt unbecim quante
cum meolior - plebano missurior olant - et olve ol-
sente, quas dominus colit et olvent plebanis
ut olve preolis, quia ibi sunt olvo preolis
dominorum, olv quibus olant olciphom manijm-
lonein plebanis in Vissorvsko, kmethones vero ol-
vignis suis per quatuor quosqz eisdem
plebanis annuatim solvunt."

Archidiaconus Pzeuensis¹⁰. Habet quattuor marcas perpetui census in villa Lagwi, que est circa Buk, dominorum de Ostrorog, et reformacio est quattuor marcarum grossorum Pragensium⁹⁹. 13^v

Cancellarius¹¹. Habet decimam in Mlynkovo villa episcopali per qmetones et scultetum¹¹, in villa Pyetrsko¹² circa Kazimysz oppidum aliam per qmetones. Fertones decimales per villam Conyn circa Lwow. In Lynie decima manipularis, sed nunc dant pecunias per sex¹² grossos. 5^a Cosszlye: fertones. Habet ecclesiam conferre in Wylczyn¹².

Johannes Lukowski

^{ww}Prebenda hec Tharnowska^{xx} dicitur, forte ex eo, quod habet maldratas in vila Tharnowo mense episcopalis. Maldratas in villa Napachanye et in Vyesrzenyca Templi.

Item habet pecunyas ratione decime in villa Goslyna Templi cum prebenda domini Sigismundi¹² insimul per fertonem.

¹⁰ Jan Sławieński.

¹¹ Andrzej Krzycki.

¹² por. niżej prebendę fundi Kazimierz kanonika Zygmunta z Kamieńca.

⁹⁹ W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 47.v):

Archidiaconatus Pzewensis.

Primo quatuor marce latorum grossorum in Lagwi sub parrochia in Buk. Item tres marce cum tribus fertonibus latorum grossorum apud plebanos circa Svebodzin et circa Coshna et Myedzyrzecz et Lanczberg, a quolibet plebano per tres grossos latos, quia sunt in numero LX sex capelle.

¹¹ dopisane na marginesie ¹² ręką nowszych czasów przepisano nad tym: Piersko ¹² wykreślone, ręką XVI wieku wpisano nad tym: tres ¹² Wylczyska wykreślone. ¹² W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 48):

Cancellaria.

Primo juspatronatus ecclesie in Wylczyna. Et in Pyetrsko decima manipularis.

Item in Mlynkovo in kmetonibus et sculteto decima manipularis.

Item in Conyno XXI mansi fertones.

Item in Lynye decima manipularis quam volunt evadere per VI grossos et in Cosszle fer(tones).

(wykreślono:) Item de sigillo capitulari maiori per unum florenum.

^{ww} Praebenda Tarnowska dopisane na marginesie ręką XVII wieku. —

¹² Cały tekst uposażenia tej prebendy pisany inną ręką współczesną.

¹² poprawiane, a wykreślono vulgariter.

Item in Przebadowo cum eodem per fertonem de manso.
 Item in Troyanowo cum eodem per sedecim grossos de manso.
 Item solus canonicus istius prebende habet fertones in Goslyna alia.
 Item Loszkun per fertonem, in Woynowo per decem grossos.
 Item in Lopuchowo per fertonem. Item in Gacz per VIII grossos.
 Item in Brzesno per decem grossos de manso.
 Item in Potronowo per decem grossos. Item Budzyschewo per fertonem.

Item in Raskowo per fertonem. Item Roscymyno per fertonem.

Item in Slanowo per quinque grossos. Item Blandlyno per octo grossos de manso.

Decime manipulares in villis, que nunc sunt deserte: In Rakoyadi de X mansis. Cacylyno de XIII mansis. Choczschewo de sex mansis. Pacyno de XII mansis ^{yy}.

^{yy} W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 48):

Prebenda Tarnowo nuncupata
 (inną ręką współczesną dodano: Lukowsky).

Sequitur canonicatus et prebenda venerabilis viri domini prepositi Poznaniensis et canonici percepta, nunc Johannis de Lucowo cancellarii.

Primo Tarnowo villa domini episcopi Poznaniensis: XXX mansi sunt in ea et solvunt de quolibet manso 1 mensuram tritici, 1 siliginis et (*wykreślone* per VI grossos) 1 avene et per III (grossos).

Item Napach (a) nye villa: census frumentales; X mansi sunt in ea et solvunt de quolibet 1 mensuram tritici, unam ordei et II siliginis et per VI grossos.

Item Bandylyno per VIII grossos de quolibet manso solvunt, de VI mansis in parte nob(ilis) Dirzeonis et septimum mansum arat pro se.

In parte Dobrogosti de Schamotuli X mansi solventes per VIII grossos et unus est desertus.

Item Slanowo: III mansi et solvunt per V grossos de quolibet manso.

Item Budzyschewo: fertones, XXVII mansi et plures vacantes sunt in ea.

Item Potronowo: XII mansi sunt in ea, plures vacantes et solvunt de quolibet manso X grossos; de uno manso non solvunt ex eo, quod portat pecunias ad ecclesiam quia erat mansus scultecie, sed heres emit eum apud scultetum et locavit in eo wladarium.

Item Raschkowo: XII mansi sunt in ea et solvunt per fertonem unum.

Item Rosezyno: fertones; XV mansi sunt in ea et de quolibet solvunt fertonem.

Item Brzesno: X mansi et solvunt per X grossos de manso. Petrus heres adiunxit IIII mansos ad allodium suum.

Martinus Dambrowski. ^{zz} Prebenda Curnyk ^a.

Curnyk: decima manipularis per op(p)idanos.

Skrzynky: decima.

Curopatnyky: per agros kmethonales.

Boyaczewo: cum plebano in Bnyn, ad prebendam VII et plebanum VI mansi mensurati sunt.

^b Inter kmethones in Runowo ^b.

Dzyeczmarowo: per kmethones maldrate.

Cuczcowo: per medium cum plebano in Bnyn, media pars canonici versus Curnyk cum sculteti (a).

Chlapowo: per kmethones decima.

Cromolycze: per kmethones, ^c ad duos campos, ad tercium archidiaconus ^c; duo kmethones solvunt plebano, qui sedent in allodio.

Item Gacz: X mansi et solvunt de quolibet per X grossos.

Item Lapuchowo: XII mansi sunt in ea, sed prius erant XIII mansi solventes sed heres deposuit II kmetones et arat ipsos pro se; per fertonem.

Item Voynowo: XIII mansi per VIII grossos solvunt de quolibet manso.

Item Loskvn: XXII mansi solventes de quolibet manso fertonem sed aliqui mansi sunt deserti.

Item Magna Goslyna: XVIII mansi solventes per 1 fertonem III vero mansi solvunt per VI grossos quia agri eorum sunt mali et pauci.

Item Troyanowo: decima manipularis per medium cum prebenda domini Czolconis: XX mansi sunt in ea, sed ex ordinacione fecerunt, quod solvunt per VIII scotos de quolibet manso, et hoc stat ad placitum.

In villa Przebando fertones cum prebenda domini Czolconis per medium; XVII mansi sunt in ea solventes per fertonem de quolibet manso.

Item Goslyna circa templum: fertones, XII mansi, per medium cum prebenda eiusdem domini Czolconis.

Item Wyrzenyca: census frumentales; XIII mansi sunt in ea et solvunt domino quartalia tritici, 1 mensuram ordeï, II mensuras siliginis, II mensuras avene cum quinque grossis, sed medium mansum dominus ville pro se retinuit.

Item Rancoyadi: decima manipularis, decem mansi sunt in ea.

Item Caculino: decima manipularis, XIII mansi sunt in ea solventes decimam de duobus campis duntaxat pro ista prebenda et de tercio campo solvunt decimam ad ecclesiam Gneznensem.

Item Chuczesewo: decima manipularis; XI mansi sunt ibi.

Item Panczyno: decima manipularis valde parva et exillis; XII mansi.

^{zz} *Tekst uposażenia tej prebendy pisany inną ręką współczesną*

^a *Kurnik dopisane na marginesie ręką XVII wieku*

^b *dopisane na marginesie* ^c *dopisane na marginesie*

S z y e m y n o : per kmethones maldrate cum sculteto ^d.

Johannes Crotosky ^e

^f Habet maldratas in villis : K y e w o sub parrochia Srzoda.

Item maldratas in L u b o n y e c z

sub parrochia Nyezamisl.

Item decimam in O c z e s s n a

Item maldratas in medietate J a s k o w o sub parrochia Smyecziska.

Item fertones in M a n y e w o sub parrochia Radzim ^g.

^h Job Roschkowski

^d Na k. 18^v (13^v) zapisano po raz wtóry w ciągu pierwszej połowy XVI wieku uposażenie tejże prebendy.

Prebenda fundi Kurnik, (*wykreślona reszta zdania:*) cuius possessor venerabilis Martinus Dambrowski canonicus Posnaniensis.

Habet pro dote decimas, videlicet: In Curnik oppido post omnes agros decimam manipularem.

Item in Skrzynki villa decima manipularis.

Item in Kuropatniki decima manipularis.

Item in Cromolice decima manipularis provenit.

Item in Chłapowo post agros cmethonales decima manipularis.

Item in Wojaczewo decima manipularis per medium cum plebano in Bnin.

Item in Cuczkowo decima per medium cum plebano in Bnin; de agris versus Curnik cum scultetia pro canonico pertinet.

Item in Dzieczmarowo sunt maldrathe, de quolibet manso duae mensurae tritici, duae siliginis, duae avenae et grossi sex.

Item in Zimino post agros scultetiales et cmethonales duae mensurae siliginis, duae mensurae tritici, duae avenae et sex grossi proveniunt.

W rejestrze z lat 1488/92 nie zapisano uposażenia prebendy Kurnik.

Według zaginionego rejestru z r. 1422 należały do tejże prebendy dziesięciny z wsi Kuropatniki, Skrzynki, Wojaczewo, Canczemino, Bnin, Granowo, Kromolice, Chłapowo oraz czynsze z Zimina i Kuczkowa (AE I, k. 216; Ulanowski, Acta cap. necn. jud. eccl. II, nr 1262).

^e ręką współczesną dopisano: nunc Bernardus Wappowski (*instalowany na tę prebendę 20. XII. 1512*); tą samą ręką zapisano dotyczący tekst uposażenia

^f Praebenda fundi Kiiiewo domini Czaczky zapisane nad tekstem ręką z drugiej połowy XVI wieku, a w XVII wieku dodano na marginesie: Kiiiewo

^g w rejestrze z XV wieku nie zapisano tej prebendy

^h Fundi Rokitnica dopisane na marginesie w XVII w.

Custos^g habet villam Caczanowo circa Wresznam, villas Posvetnye, unam prope Garaschewo, aliam circa fluvium Vartha^{hh}.

^g Piotr Opaleński.

Item in villa Wszozykowo ante Obornyky quinque marce minus uno fertone

Item in Szydowo decima manipularis et decima lini.

Item in Gonanczyno maldrate de XVIII° mansis, VI mesure siliginis et avene et a quolibet per VI grossos

Item ibidem post agros tenentis villam decima manipularis

Item in Rosnowo maldrate de XVII mansis, VI mesure siliginis et VI avene et (a) quolibet per VI grossos.

Item in Minori Rosnowo tres mansi solummodo sunt: census sicut in Maiori (*rkp. mylnie*: Minor!) Rosnowo. Et ibidem post unum nobilem post aliquos agros decima manipularis.

Item in Jaroszlavyecz de duobus mansis decima manipularis.

Item in Zabycowo decima manipularis et decima lini.

^{hh} W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 47 v):

Custodia Poznaniensis.

Villas duas habet Kaczonowo et Swanthniki cum toto dominio.

Rewizja dóbr kustodii z r. 1516 (l. c. k. 42—42 v):

Visitatio fundus custodie per dominum Oleski facta anno Domini 1516.

Villa Caczanowo. Ibidem allodium, sed non integre colitur. In uno campo possunt seminari due maldrate et in aliis duobus per tres. Curia desertata in toto, modice tamen consepta. Ibidem kmethones infrascripti:

Item Zagon in manso. Item Soczka in manso. Item Andreas in manso, habens (de) medio manso libertatem ad duos annos. Item Starostha in manso. Item Dobek $1\frac{1}{2}$ mansum. Item Nyedbala in manso. Item Zaworzikovo in manso et de medio habet libertatem ad II annos. Item Lathossek in manso sed de medio habet libertatem duorum annorum. Item Mazvr in manso. Item Coska in manso. Item Vangrzin in manso. Item Mvrawka in manso. Item Albertus Volk in manso. Item Sezesny vlodarz in manso de medio habet libertatem duorum annorum. Item Andris $\frac{1}{2}$ mansum. Item taberna solvit $\frac{1}{2}$ marcam, gallos et ova etc solvit. Item solvunt pro censu sex fertones de singulis mansis, sed unus medius mansus solvit solum mediam marcam.

Desertati:

Lyssowsky mansus. Item Zawarczynsky $\frac{1}{2}$ mansus. Item Maczkowski medius mansus. Item Clichewsky $\frac{1}{2}$ mansus. Item Waphrzkowski mansus. Item Scziglodowsky mansus. Item Murewezinsky unus mansus. Item Dobkowsky mansus. Item Myskowsky unus mansus. Item Klichewsky $\frac{1}{2}$ mansus. Item Clexinsky $\frac{1}{2}$ mansus.

Item isti mansi deserti aliquando coluntur de quarto manipulo aut quomodo possunt apud dominum conveniri.

marcas in oppido Ossyeczna, a consulibus et dominis heredibus capit. Duas marcas in villa S v l y e w o sub parrochia Gonyambicze. In S t r z e z e w i c z e due marce sub parrochia Noveogrody. In T r z e b y e n y a sub parrochia Gonyambicze una et tres marce in Cankolyewo ibidem ab omnibus dominis^w.

Jaschkowo. Ecclesia tituli sancte Barbare, Katherine, Dorothee ac beatorum Petri, Pauli, Andree, de collacione domini Lwowski. Villa ipsius domini: quatuor mansi in tota villa, omnes deserti. Molendinum aquaticum in fluvio Vartha, solvit plebano duas mensuras siliginis annuatim. Si fuissent possessionati mansi, tenerentur solvere per octo grossos de manso fertorum suo plebano et missalia. Est predium domini heredis; decimat plebano. Fuerunt sex marce census annui pro eadem ecclesia in villa G a y domini Bloczischewski sub parrochia Bloczischewo, sed deserta ipsa villa. Item habet etiam tres marcas census in S p i t h k o w k i villa domini Lwowski. Habet mansum proprium agri. Octo ibidem ortulani solvunt per grossum plebano.

DECANATUS NOUECIUITATIS

Nouaciuitas. Ecclesia tituli sancte Trinitatis et sancte Hedwigis. Colatores ibidem heredes. Plebanus habet censum perpetuum in M i n o r i C o l n i c z e unam sexagenam et in C r o c z i n o aliam sexagenam, sed modo de utraque villa non solvunt tantum per unam marcam propter moderacionem. Item dominus Mathias doctor plebanus emit marcam census in villa C o l n i c z e ad dominum Laurentium Colniczski et aliam marcam super villa Bronischeuicze apud dominum Albertum tenutarium ibidem ac tres^a ortos versus villam Volicza, que conveniunt, prout temporis congruit. Omnes census pro omnibus ministris ecclesie. Habet etiam plebanus duos ortos proprios. In N o v e m y a s t o duo heredes, Jeronimus Rosdrazewski et Helena relicta olim domini Nicolai Novomyeski per medium op(p)idi tenent. Ibidem quinque mansi cum medio possessionati; de ipsis solvunt fertones decimales et missalia. Multi op(p)idani braxant cervisiam. Tria molendina: unum^b in fluvio Varta, de quo solvunt a rotha annuatiam per mensuram farine, et de duobus a rota per duos

^w ręką późniejszą XVI wieku dopisano: terminus solutionis pro festo s. Martini. — Tą samą ręką dopisano na brzegu: vide erectionem in actis Andree de Bnyu 1466.

^a duos wykreślone ^b poprawiane

bus solvunt fertones decimales domino Goczalek pro ecclesia in Solecz et plebano missalia. Unum molendinum in stagno ipsorum dominorum et in silvis alia tria stagna. Sunt duo predia; solvunt plebano suo decimam manipularem. Villa *Strzezewo* eorundem dominorum: in tota villa decem medii mansi. De sex mediis mansis solvunt fertones decimales in *Crobya* pro mensa domini episcopi Poznaniensis, de tribus mediis mansis suo plebano per VI grossos; et medius mansus desertus, incultus. Est molendinum; tantum de eo plebano grossus datur. Unus mansus est proprius ad plebaniam.

Borzacicze

Coszmin

68

Hospitale ibidem

Odalanow. Op(p)idum continet vigintiquatuor quartas possessionatas, de quibus plebano solvunt missalia. In villa *Raczicze* decem quarte possessionate et due deserte. Ibidem missalia plebani. In villa *Nabyschicze* sunt quatuor quarte possessionate, de quibus plebano missalia solvunt; et undecim quarte deserte. Viccariis in Poznaniam mediam sexagenam dant. In villa *Baby* due quarte possessionate et in ista villa plebanus habet duas quartas proprias plebanatus, que pertinent ad ecclesiam, et alie omnes quarte deserte. Etiam in eis robora exscrecunt. De agris ibidem vicariis ecclesie Poznaniensis...^a In villa *Tharchaly* sunt undecim quarte cum media — plebano missalia dant — et due deserte, quas dominus colit et decimat plebanis ut de prediis, quia ibi sunt duo predia dominorum, de quibus dant decimam manipularem plebanis in *Vissoczsko*, kmethones vero de agris suis per quatuor grossos eisdem plebanis annuatim solvunt. In villa *Raczicze* predicta et op(p)ido *Odalanow* viccarii ecclesie Poznaniensis tollunt fertones decimales. Sub eadem parrochia sunt due minere; tantum plebanus capit a quolibet hospite per grossum pro festo Pasche.

68^v

Czelcza. Ecclesia tituli sancte Katherine et sancte Margaret(h)e. Collatores heredes in *Czelcza*. Habet decimas per tria predia in *Czelcza*. Ville tantum due. *Czelcza* trium dominorum: Dominus Nicolaus

^a miejsce wolne na wpisanie dwóch do trzech słów

ski: Villa continet tres mansos possessionatos et sex desertos. Scultetie duo mansi. Predium decimat plebano et de agris missalia dant. Villa *Włosthowo Maior* ipsius domini Pampowski habet duos mansos possessionatos et desertos sex. Scultetie duo mansi. Al(l)odium desertum: de eo decima ipsius plebani et missalia. *Włostowo* trium dominorum: de al(l)odio inter eos diviso decimant ipsorum plebano. *Zumli*no nobilium continet sex mansos possessionatos: solvunt plebano per novem grossos fertones decimales et missalia. Reliqui mansi deserti; de his debentur fertones decimales. Nobilis Johannes Swyderek colit tres et dominus Stanislaus Czebulka duos mansos; dant ex eis decimam manipulem. Villa *Maior Cuczina* sex nobilium dominorum continet undecim mansos, omnes nobiles predicti colunt, et predium. De tota villa decima provenit plebano eorum. Villa *Cuczina Minor* tota deserta, obtinet octo mansos et unum al(l)odium; de omnibus agris debetur decima pro plebano. Villa *Carssyecz* nobilium continet quinque mansos possessionatos et unum desertum; missalia plebani et de al(l)odio decima. Villa *Pudlisky* heredis et al(l)odium; de eo decima plebano provenit et de agris missalia. Villa *Vnyathki* domini palatini Calissiensis et vidue Rokosowska habet quatuor mansos, unum possessionatum et tres desertos; debentur de eis fertones decimales plebano eorum et de predio manipularis decima. Villa *Cokoski* nobilium Pudliskowski et Chualkowski: quinque mansi et predium desertum. Villa *Pyanowicze* nobilium: tres cum medio mansi possessionati, per fertonem solvunt plebano ratione decime, et quinque deserti. Al(l)odium decimat plebano. *Vawyno* domini scolastici Poznaniensis continet quinque mansos et duos scultetie; omnes deserti. Villa *Krayewki* Johannis Pudliskowski deserta, sex mansorum ^{u¹}.

Ponyecz

50

Colaczkowycze. Ecclesia tituli gloriose Virginis Marie Nativitatis, de collatione domini Johannis Colaczkowski heredis. Mansi in eadem villa decem octo, omnes possessionati. Solvunt fertones decimales reverendissimo domino episcopo Poznaniensi. Scultetia domini heredis, duorum mansorum ^{u²}, quam kmethones colunt; missalia prout et kmethones solvit plebano. Predium domini; decima plebani. Molendinum ventile. Taberne

^{u¹} mansuum *org.* ^{u²} mansuum *org.*

canonicis ecclesie Poznaniensis. De al(l)odio decima in Byesdrowo. De uno molendino una mensura farine ad preposituram in Ostrorog et de una taberna unum grossum annuatim dant. Villa Bobolczino continet quatuordecim mansos; sunt tres cum medio possessionati et undecim deserti. De quibus provenit decima manipularis canonicis ecclesie Poznaniensis, de al(l)odio mansionariis in Ostrorog, et missalia : preposito avena et siligo mansionariis. Villa Oporowo continet duodecim mansos; decem possessionati et duo deserti. De quibus solvunt decimam canonicis ecclesie cathedralis Poznaniensis et missalia : avenam preposito et siliginem mansionariis. De al(l)odio decima manipularis mansionariis in Ostrorog et de taberna et coretum avene. Villa Dobryewo continet quatuordecim mansos, unus ex eis desertus. Ex eis decima manipularis canonicis ecclesie Poznaniensis, missalia preposito avena et siligo mansionariis. De al(l)odio etiam decima manipularis mansionariis. Villa Czerwocze wo continet XIII mansos. In ea fertones decimales reverendissimi domini episcopi Poznaniensis per fertonem de manso; missalia vero utriusque grani, decima manipularis de al(l)odio et de molendino mensura farine annuatim, omnia pro preposito. Villa Szczepankowo habet novem mansos, ex quibus decima manipularis provenit pro reverendissimo domino episcopo Poznaniensi, missalia vero avena preposito et siligo mansionariis.

COLLEGIUM SANCTI NICOLAI IN SUMMO

152^v

Prepositus

De collegio^f

^f Ręką notariusza kapitulnego i prebendarza kolegiaty powyższej Macieja Winaricjusza z Ponieca zapisano pod r. 1558 następujący tekst uposażenia kapituły kolegiackiej św. Mikołaja:

In ecclesia sancti Nicolai sunt octo prae bendae per olim reverendum dominum Adam de Dambrova decanum Posnaniensem fundatae, collationis consularatus Costensis. Exemptus est census octuaginta florenorum aureorum de pretorio ibidem.

Ad presens de bonis oppidi Sthessevo domini Mossinsky solvitur census sexaginta aureorum in eisdem bonis pro festo Natalis Domini obligatus et viginti aurei in bonis oppidi Kiskow et Ribno pro dominica Palmarum solvi obligati, qui census octuaginta aureorum ex fundatione extant comparati.

Sunt etiam alii census eiusdem collegij pro anniversariis votivis, tricesimis,

quinque floreni hungaricales. Et in villa *S wy a c z i n* prope *Gogolyewo* novem fertones. Item in area olim *Tryro* altariste fundatoris eiusdem altaris in monte sub castro media marca, sed diu perdita.

Michael Gnezna. Altare tituli sanctorum *Adalberti* et *Georgii* in capella *Pyorowa* versus meridiem sita. Collatores capitulum *Gneznense*. Census: In scultetia in *Wynary* domini *Sebastiani* sex marce pecunie census perpetui et quinque deserte marce in eadem scultetia, que erant reformate in duobus molendinis *Nadolny* et *Pyerun*, iam destructis. Item in villa *Pyotrowo* et omnibus *kmetionibus* una cum media marca census. Item in *Gasski* ante *Poznamiam* in quatuor ⁱ domiculis penes *Duss*: a *Johanne Schachtarz* fertonem, a *Mathia Syeczka* quatuor grossos, a *Oman* quatuor grossos, a *Niklyewa* sorore *Heltonum* fertonem unum.

Jacobus Peschel

98^v

Stanislaus Valentini

Michael de Cleczsko

Martinus de Ossieczna

Stanislaus Slupieczski

99

Mathias Piglowski. Ad suum altare sunt septem marce census: Tres marce in *Zabno*, due marce in villa *Ossyek* et tres floreni hungaricales in *Jaroczyn*.

Nicolaus Coszmy. Altare maius in capella *Gyecz*, tituli sancte *Trinitatis*, *Assumptionis Marie*, sanctarum *Barbare* et *Helene*. Collatrices eius *Helena Michalkova* et *Katherina* soror sua.

Mathias Danko. Altare est de collacione braseatorum, tituli *Omnipotentis Dei*, sancte *Marie*, sancte *Agnetis*. Habet duodecim marcas ex fundo. Due marce census in area ante molendinum *Bogdanka*, deserte. Una marca census in platea *Magna* in domo deserta olim

ⁱ tribus *wykresłone*.

et area inter domos Lachava ex una et Bogvmyl ex altera partibus eundo a Bernardinis a(d) Corpus Christi in parte sinistra unum florenum hungaricalem.

149 Johannes Costrzinski

Bagrowski

Mich. Cleczsko. Est de collacione domini prepositi ad sanctam Mariam Magdalenam in Poznania. Habet census: In duobus^c domibus in Caprina platea apud Martinum braseatorem ex opposito balnei Helth mediam et Johannem mercatorem mediam marcam; que domus sunt secunda et tertia a maccellis carniū. In domo Petri Gloua carnificis penes Missewa in Canina platea media marca. In braseatorio domini Pauli Walkyer ex opposito rotarum molendini Bogdanka unam marcam. In domo Mathissewa Samostrzelniczka penes braseatorium domini Bedrman ab una et Bogdanczinka ex altera partibus ante conventum sancti Dominici unam marcam. In lapidea in circulo aciali Johannis Poschva alias Pissarka media marca. In O s t r o w ante Poznaniam in medietate advocacie Alberti sculteti de Dowyezino mediam marcam. In tota villa G y s d e b n o in districtu Gneznensi unam marcam. In Novis Ortis in orto olim Mathie Broda, nunc Granczina manet ibidem, due marce, una pro festo Michaelis, alia pro festo sancti Adalberti. In Valischewo in area penes advocatiam tres fertones, desertati. In Oborniki in area Petri Pali-gaska eundo ad balneum unam marcam.

149^v Sacristianus. (165)^d Prebenda domini Michaelis de Cleczko, que est sacristiano, de collacione prepositi^e ecclesie Marie Magdalene, est^f decem marcarum, sed media marca deserta, que obligata in area, ^g que est in acie^g, que^h est in monteⁱ penes pistorem Pleszewski^j. Marca fuit in domo (penes)^k Petrum^l Stano pellificem^m in Platea Magna, sed

^c duobus org.

^d—^d Uposażenie tej prebendy zapisane kursywą tą samą ręką, co uposażenie probostwa katedralnego na karcie brulionu, dolezionej w części dokumentów, z nagłówkiem: Prebende collegii sancte Marie Magdalene in parrochiali ecclesia Poznaniensi. Na marginesie dopisano ręką XVII wieku: Fundatio

^e ipsius wykreślone ^f habet wykreślone ^g—^g dopisane na obu marginesach ^h nunc wykreślone ⁱ inter wykreślone ^j appellatus wykreślone ^k widocznie opuszczone ^l dopisane nad wierszem ^m dopisane nad wierszem

altis decoret honoribus, super omnes tamen, immo angelos ipsam Benedictam Genitricem suam Virginem Mariam, spem et veram salutis nostrae advocatam singularem, uberioribus dignitatum attollit insigniis ac ingentiori excellentia commendat meritorum, ea propter habito tractatu cum venerabilibus fratribus praelatis et canonicis capituli ecclesiae nostrae cathedralis Posnaniensis diligenti et matura deliberatione praehabita ultra tres canonicatus et praebendas dudum in eadem ecclesia Beatissimae Mariae Virginis erectas et dotatas, quarum unam Jacobus de Wygonowo, alteram Stanislaus de Cleczko et tertiam Laurentius de Ulanowo canonici in eadem ecclesia obtinent, censuimus et decrevimus pro ampliando divino cultu, in cuius propagatione intensis delectamur desideriiis, in eadem ecclesia custodiam et alios quatuor canonicatus et praebendas de novo erigendos et fundandos, erigimus et fundamus in certis decimis ac aliis proventibus mensae nostrae episcopalis deputando et assignando ipsi custodi, qui pro tempore fuerit, decimam campestem seu manipularem cum decima lini in villa Szbrodzewo circa Srzem et fertones decimales in Owczeglowy et Garbatka circa Rogozno, cuius quidem custodiae collatio et praesentatio spectabit et pertinebit ad capitulum ecclesiae nostrae maioris pro notario capituli eiusdem vacante existenti. Uni autem ex quatuor canonicatibus decimas mensae nostrae in villa Zaborowo circa Xyansch et in Mlynny, cuius canonicatus et praebendae collatio seu praesentatio spectabit ad procuratorem clavis nostrae Solecensis. Alteri vero canonicatui fertones decimales in villa Drzanszgowo circa Costrzin, cuius canonicatus iuspraesentandi spectabit et pertinebit ad magnificum dominum Joannem de Bnin castellanum Miedzyrzicensem et suos legitimos successores. Tertio vero canonicatui et praebendae decimam in villa Margonszka Vyesch (circa) Margonino, cuius collatio et praesentatio spectabit ad procuratorem clavis nostrae Posnaniensis. Quarto vero canonicatui et praebendae maldratas in Duminowo prope Srzoda, cuius collatio et praesentatio spectabit ad nobilem et generosum dominum Albertum de Bnin heredem in Smygiel et suos legitimos successores. Quas quidem decimas, fertones et obventiones praedictas^b aeviterne possidendas, prout sibi melius et utilius videbitur expedire. Decernimus praeterea praedictorum canonicatus et praebendae possessorem exnunc vocari, scribi et intulari debere canonicum ecclesiae praenotatae, quodque idem canonicus modernus et pro tempore existens inter reliquos eiusdem ecclesiae Sanctae Mariae canonicos praesentes (et) futuros stallum in choro et vocem in ca-

unum mansum possessionatum et septem desertos, qui decimant ad ecclesiam Poznaniensem. Duo mansi scultetie. Villa *K y a n c z i n o* dominorum de *Oborniki*, in qua sex medii mansi possessionati et quatuor deserti; decimant vicariis ecclesie cathedralis Poznaniensis. Est molendinum et una taberna; in ea propinatur. Ex his villis (p)lebanus capit missalia.

Długoslyna. Ecclesia tituli sancte Marie Magdalene et beate Othilie. 40
Collator heres ibidem. Villa ibidem domini Dobrogostii heredis. Continet novem mansos, duos possessionatos et septem desertos; non coluntur. Fertones decimales solvunt domino decano Poznaniensi, plebano missalia. Predium decimam manipularem solvit plebano suo. Sunt duo lacus et silve. Villa *V o y n o w o*: domini Abraam Voynowski medietas et domini Pomorzanski alia. Habet decem mansos possessionatos. Solvunt similiter fertones decimales domino decano Poznaniensi. Desertos nullus colit. Ambo domini habent pro se divisum predium et decimant plebano suo. Scultetia duorum mansorum; in ea dominus Mathias Pomorzanski residet et eam colit et de ipsa plebano dat decimam manipularem. Molendinum ibidem amborum dominorum; unam mensuram farine annuatim plebano solvit. Tres ortulani et 2 tabernatores; tantum mensalia per grossum solvunt. Villa *L o s k v n* domini Stanislai Krziskowski septem continet mansos possessionatos, fertones solvunt eidem domino decano; et XI mansi deserti, non coluntur. Al(l)odium domini decimat plebano. Est lacus penes villam et multe silve. Villa *C o n o t h o p y a*, tota deserta, domine Brzesyenska. Fuit predium et XIII mansi. De eadem villa solvunt per VI grossos fertones decimales suo plebano in *Długoslyna*. Decima de predio et missalia a kmethonibus.

Sobotha. Ecclesia tituli Nativitatis Beate Marie Virginis, de collatione dominorum de Sobota. Habet duas marcas census annui in eadem villa *S o b o t h a* obligati et reformati. Habet etiam tres fertones pecunie similiter census annui in prepositura Sancti Spiritus iuxta Poznaniam obligati. Villa *S o b o t a* continet sex medios mansos possessionatos, et solvunt de eis plebano suo per XIII grossos fertorum decimalium, et unum desertum, quem pro domino colunt. Taberna una, propinat. Villa *B i t h k o w o* domini Petri heredis: Predium decimat plebano in *S o b o t a*. Octo mansi possessionati, solvunt ^tdecimam manipularem domino *Job Roszkowsky* canonico Poznaniensi^t, et unus desertus^u. Taberna

^{t-t} przepisane inna ręką współczesną; wykreślono: fertones decimales vicariis ecclesie cathedralis Poznaniensis.

^u unum desertum org.

ⁱ Strzeszyno Major: fertones, parochia sancti Adalberti extra muros Poznanienses. Item Camynka: fertones, parochia Chludowj. Item ^kPsarskye: decima manipularis, parochia Kyekrz. Item Slothnyky: fertones, parochia Kyekrz. Canczlerzewycze: decima campestris, parochia Kyekrz. Item Bythkowo: decima manipularis, parochia Sobotha. Item Roszwarowo: decima manipularis, parochia Zyдово. Item Cyrecwycza: decima manipularis. Item Mrowino: decima manipularis. Item Przebroda: decima manipularis. Item Cryszkowo: decima manipularis. Iste 4 ville sub parochia Cyrecwycza. Item Knyszyna: fertones. Tworkowo: decima manipularis. Byeszdrowszko: decima manipularis. Item Lubycz: decima manipularis. Iste 4 ville sub parochia Choynycza. Item Pruszcze: fertones, ibidem parochia. Item Marlewo, parochia Prvszcze: fertones. Item Vyathrowo: fertones. Item Syrnyky: fertones, parochia Rogoszno due iste¹. Item Stare: decima manipularis. Item Czekanowo: decima manipularis. Item Viszkothky: decima manipularis. Iste tres ville sub parochia Lechnyno.

Item Rokythnycza: decima manipularis, parochia Cyr(c)wycza. Item Nyczayna: maldrata, 12 mansi, parochia Obyezerze^m.

ⁱ tekst uposażenia tej prebendy pisany ręką kan. Roszkowskiego — por. własnoręczne poprawki jego i uwagi pod parafiami Sobota i Cerekwica.

^j wpisane nad wykreślonym Kyekrz ^k Strzeszyno wykreślone

^l Nicolaus Bandlensky — nagłówek ten wykreślono, gdyż zabrakło miejsca na dalszy tekst uposażenia prebendy Rokitnica

^m Na karcie 18 (13) zapisano ręką z końca XVI wieku:

Ex antiquis literarum monitoriis et processibus:

Rokitnica. Canonicatus fundi Rokitnica. Habet ex antiquo suos proventus, videlicet decimas manipulares et pecuniarias, maldrata. fertones decimales in villis Sierniki, Marlewo, Prusce, Wiatrowo, Lechnino. Item in Kamionka circa Chludowo. Knyszyno, Tworkowo, Lubicz, Biezdrowo, Cirquica, Canczlerzewice, Strzeszyno, Psarskie, Złotniki, Rokitnica, Krzyszkowo, Rostworowo, Nyczayna, Bithkowo, Mrowino, Przybroda.

W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 49):

Prebenda Strzeschyno Job.

Primo in Strzeschyno Maiori XII mansi possessi, fertones et decima manipularis de aliquot mansi. Item Psarskye decima campestris.

Item Wiscothky decima campestris.

Item Bithkowo decima campestris.

Item Slothnyky: XVII mansi; fertones, quos heres et kmethones de ibidem recognoverunt coram domino officiali Poznaniensi judicialiter.

34^v Owyenska

Lechnyno

35 Pila. Ecclesia tituli sanctorum Adalberti, Stanislai et Martini, de collacione Regie Maiestatis. In o(p)rido Pila sex mansi, omnes deserti. De manso debentur solvere per sex solidos et alii o(p)ridani, qui non colunt, solvunt plebano per tres solidos. Est molendinum. Op(p)idani braxant cervisiam. De molendino plebano a rota annuatim dant 3 corethos et alio molendino dicto Cossiczek similiter plebano de una rota solvunt 3 corethos. Plebanus proprium mansum habet et pratum. Villa M o t h i l y e w o eiusdem domini: Est predium desertum. Unus cum medio mansus possessionatus; tres kmethones colunt, quilibet kmetho solvit plebano per unum cum medio coretum siliginis et totidem avene. Et 3 cum $\frac{1}{2}$ mansi, hoc est septem *wloky*, deserti. Villa S t o b n o eiusdem domini: Scultetia deserta, unius mansi. Quinque kmethones, non habent mansos, tantum hincinde parum colunt, nichil plebano solvunt. Sunt tres tabernatores, solvunt plebano per 3 solidos et denarium sancti Petri. Villa L y v b y a n k a: Duo sculteti, duos cum medio mansos colunt; de ambobus solvunt plebano sex coretos siliginis et sex avene. XIX mansi possessionati cum medio et IX deserti; de possessionatis solvunt plebano de manso 3 coretos siliginis et 3 avene. Desertos duos mansos dominus colit, decimat plebano. XI taberne; propinant, plebano per 3 solidos solvunt. Flumina et silve multe.

Rogoszno

35^v Altare in Rogoszno

Aliud altare ibidem

Prepositura ibidem

Prusze

Altare ibidem

36 Schamothulj

jakkolwiek zrezygnował 23. XI. 1509⁵⁴ oraz szamotulski Stanisław, zmarły przed 22. II. 1510, w którym to dniu występuje już jego następca Andrzej z Turobina⁵⁵, i bukowski altaryzta Tomasz, zmarły przed 17. XII. 1509, w którym to dniu otrzymał prezentę jego następca Stanisław⁵⁶. Podobnie w wykazie kanoników katedralnych w brzmieniu jego pierwotnym — jeżeli pominiemy tu nieco późniejsze skreślenia i zmiany — zapisani są tylko instalowani przed sierpniem 1509 r., a więc Stanisław Bork, przyjęty 9. VII.⁵⁷, i Andrzej Jurgizet Naramowski, przyjęty 11. VII. t. r.⁵⁸, natomiast dopiero po wykreśleniu Mikołaja Łobockiego dopisany został jego następca Jan Charbowski, instalowany 3. IV. 1510⁵⁹. W szeregu altaryzistów katedralnych nie uwzględniono jeszcze zmiany z dnia 12. I. 1510, tj. ustąpienia Wojciecha z Łekna na rzecz Marcina Święcickiego⁶⁰. Jeżeli uwzględnimy, że dane z poszczególnych ośrodków diecezji nie wpłynęły równocześnie i w przewidzianym terminie, stwierdzimy ostrożnie, że schemat personalny prebend wciągnięty został do Księgi uposażeń według stanu z ostatnich miesięcy roku 1509.

Zebrany materiał uporządkował i zredagował przynajmniej częściowo na kartach brulionu prawdopodobnie wspomniany już wyżej sekretarz kapitulny i główny notariusz konsystorski Maciej Bagrowski. W r. 1510 wciągnięto materiał do czystopisu księgi; datę powyższą wyszczególniono w jej tytule. Jak stwierdziliśmy dzięki porównaniu pisma wykonał wszystkie nagłówki czystopisu, a następnie spisał przeważną część księgi *W a w r z y n i e c B o ż e j e w s k i*, przyjęty do grona notariuszy konsystorskich w r. 1501, a wyręczający częściej Bagrowskiego w protokołach kapitulnych i konsystorskich⁶¹. Liczne braki tekstów pod kościołami

⁵⁴ Acta Consist. Posn. 1509 k. 131.

⁵⁵ Ibid 1510, k. 27.

⁵⁶ Ibid 1509 k. 140.

⁵⁷ Acta Capituli Posn. VII, k. 68v.

⁵⁸ Ibid. k. 69v.

⁵⁹ Ibid. 80.

⁶⁰ Acta Consist. Posn. 1510 k. 2v.

⁶¹ Wawrzyniec Bożejewski, syn Jana z Bożejewie pod Żnirem, dopuszczony do notariatu publicznego 24. IV. 1501 (Acta Episc. IV, k. 23v), był notariuszem konsystorskim w Poznaniu w latach 1502 do 1516 pisał protokoły jego od kwietnia 1511 do 1516. W r. 1507 18. VIII. (ibid IV k. 98) otrzymał od biskupa Lubrańskiego plebanię w Lechlinie, nadto posiadał w r. 1510 (por. indeks L. Bf.) altarie w Śremie i Wschowie a 10. V. 1516 (Acta Consist. Posn 1516 k. 37) otrzymał kanonikat św. Marii Magdaleny w Poznaniu po zmarłym Macieju Bagrowskim.

Reverendissimi dd. abbates solvunt:

Paradisiensis fl. 140 | Przemetensis fl. 140 | Lubinensis fl. 140 | Obrensis fl. 100 | Bledzeviensis fl. 100 | Capitulum Varsaviense fl. 80 | Canonici Regulares Błonenses f. 40 | Canonici s. Georgii Varsavienses f. 40 | Moniales Ovicenses fl. 30 | De Lechlino capituli fl. 200 (następnie poprawione na: 400, i dodano: Cum auctione flor. 200 aut fl. 400) — — Summa fl. 1010 (poprawiono: 1210).

Karty 7—10 zawierają pierwszą próbę nowego Liber beneficiorum z datą 1508 w postaci odpisów i streszczeń dokumentów erekcyjnych i dotacyjnych kościołów i ołtarzy dekanatu obornickiego, a raczej tylko miasta Obornik, pod nagłówkiem: „Repertorium proventuum et privilegiorum ecclesiarum et altarium in decanatu Obornyczensi consistencium per venerandum dominum Johannem de Gora archidiaconum vicariumque in spiritualibus et officialem Poznaniensem generalem de anno Domini millesimo quingentesimo octavo in visitacione collectum per manus publicorum notariorum transsumptorum”.

Z kartą 11 rozpoczyna się właściwy Liber beneficiorum z r. 1510 pod nagłówkiem: „Liber inventarius omnium proventuum abbatiarum, prelaturarum, canonicatum, prebendarum collegiatarum parrochialiumque ecclesiarum ac altarium et aliorum beneficiorum in diocesi Poznaniensi consistencium de anno Domini millesimo quingentesimo decimo conscriptus et (in) unum volumen redactus”. Nasamprzód zapisano uposażenie prałatur i kanonikatów katedry poznańskiej, następnie opactw, po czym kościołów parafialnych wraz z niektórymi sukursalnymi i altariami według dekanatów, (17—88), osobno altarii poszczególnych kościołów (88^v — 144), kolegiat (144^v — 156^v i 165), kościoła w Wieszczyźnie (158 — pusta k. 157). Na kartach 158^v do 164^v i 166 — 174^v dodano później odpisy dokumentów.

Szczegółowy przegląd treści księgi wykazuje niestety bardzo znaczne braki. Pominięto przede wszystkim uposażenie biskupstwa poznańskiego; nie podano żadnego wykazu jego posiadłości ziemskich ni dziesięcin. Stanowi to brak bardzo poważny i dotkliwy, który tylko częściowo wyrównuje opublikowany tymczasem przez Długopol-

169^v Czernensis ecclesiae dotatio.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis significamus praesentibus literis nostris universis et singulis, quibus interest, quia nos proventus ecclesiae parochialis in oppido regio Czersko in Libro beneficiorum dioecesis Posnaniensis conscriptos et in Archivo nostro conservatos atque repertos transsumi atque transcribi et exemplificari mandavimus sub eiusmodi serie verborum immutabili:

In nomine Domini Amen. Conradus Dei gratia dux Mazoviae, Prussiae etc. significamus praesentibus literis nostris universis et singulis, quorum interest aut intererit, quomodo ecclesia parochialis Czernensis hucusque paene indotata, sed solis elemosynis sustentata est, unde eventus saepius charitate in hominibus frigescente in tanta rerum inopia, ut cultus divinus negligatur. Ut autem deinceps magnificentius et pro rei dignitate a sacerdotibus et aliis ecclesiae servis auctius absolvatur, statuimus in animo nostro praefatam ecclesiam dotare. In Dei igitur nomine villam nostram Lenino cum omnibus attinentiis nullis exceptis aut pro nobis successoribusque nostris reservatis plebano Czernensi moderno et pro tempore existenti damus, donamus iure perpetuo, promittentes insuper oppidanis Czernensibus et aliis villarum nostrarum incolis ad molendinum plebanale in praefata villa aliquando instituendum cum omnis generis grano ire molitum. Item pascua nostra in Czersko, quae ab occidente crepidine montis, ab aliis vero partibus lacu circumvolvuntur, cum ipso lacu circumfluente damus, donamus et attribuimus ad sanctuarium, quod incipiet a platea transversa terminaturque ad dextram via, quae currit inter arcem in declivum directe ad lacum. Item damus, donamus perpetuo theloneum et pontalia Varcensia eidem plebano pro institutione mansionariorum. Item decimas, quas benignitate reverendissimi domini episcopi Posnaniensis moderni concessas habuimus, annuente eodem domino lociordinario et literis suis approbante eidem ecclesiae sive plebano refundimus atque damus. Inprimis decimam manipularem de oppidanis nostris Czernensibus, etiam ex agris advocatilibus. Item ex villis nostris ducalibus decimas manipulares de agris extirpatis et extirpandis: Czaniewo de praedio tantum, Kossomce de agris cmethonum et de praedio, si quando institutum fuerit tam per nos quam successores nostros, Brzemino, Siedzewo, Piwonino. Item in praefectura Latouicensi Gniewany et Jakny, tam de praediis, quam agris cmethonum extirpatis aut extirpandis manipulares. Item de bonis nobilium Przelom, Falecin, Potycz, Pęczław, Sobinie, item alia Sobinie, Zambrzykow, Pio-

- Łęg W. (Lang, Maior L. — par. Śrem) 105, 183
 — h. Zaborowski 105
 — M. (Malalaka, Myalą Łąką — par. Śrem? = Łązek par. Wieszczyczyn?) 191, 202
 — h. Malolasky Thomas 191, 202
 Łęgowo (Łagowo) eccl. par., dec. Oborniki 89
 Lenino v. Linin
 Leonardus civ. de Kościan 192
 Leszczynska, Zophia h. de Wolkowo 132
 Leszczynski Raphael h. de Przygodzice 115
 Leschno v. Leszno
 Leszno (Leschno) villa, eccl. par., dec. Wschowa 156
 — hd. Johannes et Raphael fratres 156 v. Lyeszczynski
 Crvma Mathias 156
 — domini de hd. de Gronowo Piotrowice, Wolkowo 132 sq
 Lewków (Lewkow — par. Chociszew) 175
 Lewice (Lewicze) opp., eccl. par., dec. Wronki 172
 Łężce (Lascheze) eccl. par., dec. Wronki 172
 Leżenica eccl. par., dec. Walez v. tabulam dioec.
 Lgiń (Lgyn) eccl. par., dec. Wschowa 154
 Lgów (Lgowo) eccl. par., dec. Nowe-miasto 144
 — h. Pampowski 144
 Libartowo (Vybiarhowo — par. Kostrzyn) villa plebaniae in Kostrzyn 64
 Liberandris Simon alt. in Wschowa 193
 Lykowa oppdn. de Buk 208
 Lyebyoda Paulus civ. de Śrem 199
 Lyeszczynski Johannes can. Posn. 41 (1488)
 Lyessieczski h. de Wielowieś 148
 Lyessieczski Felix alt. in Żerkow 202
 Linie (Lynie, Lynye — par. Pniewy) 33, 210
 — hd. Lynska Anna, Linie de Sandivogius, Qwileczski Martinus 210
 Linin (Lenino — par. Czersk, Masov.) 266
 Linowo (1349 Voltirstolp) eccl. par., dec. Kalisz Pom. v. tabulam dioec.
 Lynska Anna h. de Linie 210
 Lipka Martinus oppd. de Buk 209
 — Michael can. de Środa 225
 Lipie (Lypye par. Miłosław) 71
 — hd. Cambrowski, Gorsky 71
 Lipiny (Lypyny — par. Margonin) 84
 Lipnica (Lipnicza — par. Otorowo) 94
 Lipniczski Stanislaus can. et alt. Posn., s. Mar. Magdal. 182, 221
 Lipno (Lypno) eccl. par., dec. Kościan 135
 Lipno (1445 Lipnicza) eccl. par., dec. Wschowa v. tabulam dioec.
 Lippowycz (de) Stanislaus alt. in Ponicie 204
 Lyschowki v. Lisówki
 Lisew (Lyssowo — par. Żerków — S. Stanisłai) 145, ibi campus Cło (Człó) 145
 Łysiny (Lissina) eccl. par., dec. Wschowa 155
 Lisówki (Lyschowki — par. Dopiewo) villa capituli Posn. 104
 Lisowski Johannes scholasticus Posn. 31
 Liss Bartos civ. Posn. 182
 — Johannes alt. in Kościan 191
 — — oppdn. de Buk 208
 Lissa Dorothea oppdn. de Krzywiń 205
 Lissyna v. Łysiny
 Lissowski Laurentius notar. publ. et Consistorii Posn. 254 (1577)

169^V Czernensis ecclesiae dotatio.

Capitulum ecclesiae cathedralis Posnaniensis significamus praesentibus literis nostris universis et singulis, quibus interest, quia nos proventus ecclesiae parochialis in oppido regio Czersko in Libro beneficiorum dioecesis Posnaniensis conscriptos et in Archivo nostro conservatos atque repertos transsumi atque transcribi et exemplificari mandavimus sub eiusmodi serie verborum immutabili:

In nomine Domini Amen. Conradus Dei gratia dux Mazoviae, Prussiae etc. significamus praesentibus literis nostris universis et singulis, quorum interest aut intererit, quomodo ecclesia parochialis Czernensis hucusque paene indotata, sed solis elemosynis sustentata est, unde evenit saepius charitate in hominibus frigescente in tanta rerum inopia, ut cultus divinus negligatur. Ut autem deinceps magnificentius et pro rei dignitate a sacerdotibus et aliis ecclesiae servis auctius absolvatur, statuimus in animo nostro praefatam ecclesiam dotare. In Dei igitur nomine villam notram Lenino cum omnibus attinentiis nullis exceptis aut pro nobis successoribusque nostris reservatis plebano Czernensi moderno et pro tempore existenti damus, donamus iure perpetuo, promittentes insuper oppidanis Czernensibus et aliis villarum nostrarum incolis ad molendinum plebanale in praefata villa aliquando instituendum cum omnis generis grano ire molitum. Item pascua nostra in Czersko, quae ab occidente crepidine montis, ab aliis vero partibus lacu circumvolvuntur, cum ipso lacu circumfluente damus, donamus et attribuimus ad sanctuarium, quod incipiet a platea transversa terminaturque ad dextram via, quae currit inter arcem in declivum directe ad lacum. Item damus, donamus perpetuo theloneum et pontalia Varcensia eidem plebano pro institutione mansionariorum. Item decimas, quas benignitate reverendissimi domini episcopi Posnaniensis moderni concessas habuimus, annuente eodem domino lociordinario et literis suis approbante eidem ecclesiae sive plebano refundimus atque damus. Inprimis decimam manipularem de oppidanis nostris Czernensibus, etiam ex agris advocatilibus. Item ex villis nostris ducalibus decimas manipulares de agris extirpatis et extirpandis: Czaniewo de praedio tantum, Kossomce de agris cmethonum et de praedio, si quando institutum fuerit tam per nos quam successores nostros, Brzemino, Siedzewo, Piwonino. Item in praefectura Latouicensi Gniewany et Jakny, tam de praediis, quam agris cmethonum extirpatis aut extirpandis manipulares. Item de bonis nobilium Przelom, Falecin, Potycz, Peczlaw, Sobinie, item alia Sobinie, Zambrzykow, Pio-

Carnificum collacionis. Altare tituli sancti Andree, Adalberti, Katherine. Census habet: In maccello carnificum Pauli Smarszewski unam marcam minus 4 grossis. In medio manso Mathie Kischka XX grossos. Solvunt; alii habent libertatem. Super orto Agnetis Copidlowska ante op(p)idum penes fossatam $\frac{1}{2}$ marcam. In domo Alberti Burza in circulo in acie penes plateam versus Voynouicze $\frac{1}{2}$ marcam. In domo Martini Smarsch in platea Woynowska unus fertu. In domo Blasii Maszny in eadem platea $1\frac{1}{2}$ marca. In domo Lykowa in platea Rotarum unus fertu. In domibus Stanislai lictoris et Pauli Stryecz in platea Poznaniensi, ubi prius erat una domus, $1\frac{1}{2}$ marca. In domo Martini Sassek in eadem platea unus fertu. Et quatuor marce capitalis pecunie sunt reposite apud collatores per Jacobum Coch op(p)idanum in Buk.

Mathias Cuschewski. De collacione preconsulis et consulum in Buk. Census habet: In domo Laurencii sartoris $1\frac{1}{2}$ marcam. In domo Johannis Jvtrznia $\frac{1}{2}$ marcam. Item a maccello salis sex gr. Nicolaus Kaszala fertonem. Maccellum carniun ad altare spectans secundum^{ss} taxam. In domo Dorothee in postico domus sutoris Copys 4 gr. In domo Jacobi pileatoris 4 gr. In domo Andree Cudlyk XX gr. In domo Czudny Janek $\frac{1}{2}$ marcam. In domo Stanislai Myedzvyedz fertonem. Item maccellum salis vacat.

131 **Joh. Brewka.** Altare tituli sancti Andree, Assumpcionis Marie, sancti Antonii et sancte Otilie in ecclesia parrochiali. Presentacio consulum super vicarium maturistam. Census: In Skoroscheuicze prope Crobya unam marcam, sed moderacio ad mediam. In Cokalyewo unam saxagenam et 4 grossos, sed moderacio in XVI grossos. In domo Petri Virambek in acie eundo ad curiam episcopalem unam marcam. In domo Mathie Cobolt in circulo 8 gr. In domo Blasii Mazny in platea eundo in Woynowicze fertonem. In domo Johannis Liss in eadem platea XVII gr. In domo Nicolai Catha in circulo eundo in plateam Sutoricam IX gr. In domo Petri sutoris Masurek in acie platee Rotarum 8 gr. Alii non solvunt propter libertatem. In domo Petri Vyrambek in acie eundo in curiam reverendissimi domini episcopi fertonem. In domo Martini Coska in eadem platea unum fertonem. In domo Nicolai Helekala in platea Rotarum XVI gr. In domo Stanislai Maszurek in platea

^{ss} 2^m org. — Cały tekst uposażenia pisany inną ręką współczesną, może samego Macieja Kuszewskiego, dopuszczonego do notariatu w r. 1512 (A. C. 1512 k. 171^v).

Custos^g habet villam Caczanowo circa Wresznam, villas Posvetnye, unam prope Garaschewo, aliam circa fluvium Vartha^{hh}.

^g Piotr Opaleński.

Item in villa Wszezykowo ante Obornyky quinque marce minus uno fertone

Item in Szydowo decima manipularis et decima lini.

Item in Gonanczyno maldrate de XVIII° mansis, VI mensure siliginis et avene et a quolibet per VI grossos

Item ibidem post agros tenentis villam decima manipularis

Item in Rosnowo maldrate de XVII mansis, VI mensure siliginis et VI avene et (a) quolibet per VI grossos.

Item in Minori Rosnowo tres mansi solummodo sunt; census sicut in Maiori (*rkp. mylnie*: Minor!) Rosnowo. Et ibidem post unum nobilem post aliquos agros decima manipularis.

Item in Jaroszlavyecz de duobus mansis decima manipularis.

Item in Zabycowo decima manipularis et decima lini.

^{hh} *W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 47 v)*:

Custodia Poznaniensis.

Villas duas habet Kaczonowo et Swanthniky cum toto dominio. *Rewizja dóbr kustodii z r. 1516 (l. c. k. 42—42 v)*:

Visitatio fundus custodie per dominum Oleski facta anno Domini 1516.

Villa Caczanowo. Ibidem allodium, sed non integre colitur. In uno campo possunt seminari due maldrate et in aliis duobus per tres. Curia desertata in toto, modice tamen consepta. Ibidem kmethones infrascripti:

Item Zagon in manso. Item Soczka in manso. Item Andreas in manso, habens (de) medio manso libertatem ad duos annos. Item Starostha in manso. Item Dobek $1\frac{1}{2}$ mansum. Item Nyedbala in manso. Item Zaworzikovo in manso et de medio habet libertatem ad II annos. Item Lathossek in manso sed de medio habet libertatem duorum annorum. Item Mazvr in manso. Item Coska in manso. Item Vangrzin in manso. Item Myrawka in manso. Item Albertus Volk in manso. Item Sczesny vlodarz in manso de medio habet libertatem duorum annorum. Item Andris $\frac{1}{2}$ mansum. Item taberna solvit $\frac{1}{2}$ marcam, gallos et ova etc solvit. Item solvunt pro censu sex fertones de singulis mansis, sed unus medius mansus solvit solum mediam marcam.

Desertati:

Lyssowsky mansus. Item Zawarczynsky $\frac{1}{2}$ mansus. Item Maczkowski medius mansus. Item Cliczewsky $\frac{1}{2}$ mansus. Item Waphrzkowsky mansus. Item Scziglodowsky mansus. Item Murewezinsky unus mansus. Item Dobkowsky mansus. Item Myskowsky unus mansus. Item Kliczewsky $\frac{1}{2}$ mansus. Item Clexinsky $\frac{1}{2}$ mansus.

Item isti mansi deserti aliquando coluntur de quarto manipulo aut quomodo possunt apud dominum conveniri.

Pnyewy

Zayanczkowo

83^v

Wronky. Ecclesia tituli sancte Katherine, de collatione domini palatini heredis. Proventus eiusdem ecclesie: In primis in op(p)ido **Wronki** cum suis suburbiis mensalia et de quinque mansis decimam ac de duobus ortis, unius penes monasterium sancti Dominici et de secundo per op(p)idanum cultis similiter missalia plebano solvunt et de tercio similiter solvunt. Una marca census est reformata pro ipsa ecclesia in **Sokolnyki** sub parrochia **Cazymyrz**. De duobus molendinis aquaticis dant missalia et mensalia excepto molendino brasei, de quo solvebatur marca ex antiquo, quam dominus non solvit. De molendino **Smolenicz** decimam et mensalia solvunt. **Nova villa** ante **Wronki**: XXX mansi, quinque ortulani; decimam, missalia, mensalia solvunt excepto medio manso et allodio pro herede culto. **Villa Samolasz** heredis quindecim mansos continet et 3 ortos. Missalia et mensalia plebano dant excepto al(l)odio domini heredis. **Villa Clampicz**: XIII mansi et tres ortulani sunt; missalia et mensalia plebano dant dempto uno manso deserto. **Villa Byala** in septem kmethonibus et piscatoribus est locata. De ea tantum mensalia plebano solvunt. Tres sunt aree deserte. De tota villa **Obrowo** sub parrochia **Obrziczsko** excepto al(l)odio decimam manipularem in **Wronki** solvunt. In **Nova villa** ante **Wronki** sunt duo mansi proprii pro plebano et ortus. Etiam plebanus habet duos ortos in suburbio **Wronki** proprios. De locis, ubi **Judej** resident, nihil plebanus tollit; videtur de hoc ei iniuriari.

Altare ibidem

Wyrzbnno. Villa **Wyrzbnno** continet quatuordecim medios mansos et tres desertos. Ibi sunt septem ortulani, due taberne, unum molendinum. **Villa Gorziczko** continet tres mansos possessionatos et quartum desertum. In ipsis villis missalia plebani et decima reverendissimi domini episcopi **Poznaniensis**, clavis **Pczeuensis**. 84

Myedzychod. Sub eadem parrochia villa **Wylavysz**, in qua dominorum de **Ostrorog** sunt decemocto medii mansi, novem possessionati et novem deserti, quos burgrabius colit; et in alia medietate dominorum de **Obornyki** similiter decemocto sunt medii mansi et de tota villa pleba-

nus eorum tollit missalia. Villa *N y c h o c z y n o* continet duodecim medios mansos; octo possessionati et quatuor deserti. Ibidem plebanus capit missalia.

Psarskye

84^v Buk

Laszcze

Lubosch. Villa dominorum de *Lwow* : viginti tres mansi possessionati et quinque deserti. Solvunt per sex grossos fertones decimales et missalia suo plebano. Advocacie quatuor mansi, de qua solvunt quatuor mensuras siliginis et quatuor avene tantum. Una taberna, decem orti possessionati et 3 deserti. Advocacie duo orti deserti. De predio dominorum decima plebani ibidem. Villa *C h a r z e w o* ipsorum dominorum: sedecim mansi, omnes possessionati; plebano solvunt missalia et per sex grossos ratione decime. Taberna una. Duo orti possessionati et duo deserti. Villa *C h u d o p s i c z e* continet XVI mansos : sex possessionati et X deserti. Scultetie 3 mansi deserti. Taberna una. De eadem villa plebanus habet missalia et per sex grossos fertorum decimalium. Eadem villa duorum dominorum.

85

DECANATUS MYEDZYRZECZENSIS

Myedzirzecz

Calaua

85^v Zarzyna burscha

Cursko

Templewo

Sqwyrzyna

86 Chelmsko

Lankpul

Pyesky

Przetoczno

Falkyemwalde

86^v

Ossyeczske

Antiquacuria. Duo sculteti habent per duos mansos. Ibidem una taberna et duodecim mansi possessionati. Item in villa *Vyszna* duo sculteti habent per unum mansum; et ibidem decem mansi kmethonales.

Bledzow

Zamsko

87

Chiczyna

Grvnsko

Choczyeschewo. In *Choczyeschewo* due scultetie continent per duos mansos. Ibidem viginti et unus mansi possessionati et una taberna. Villa *Lewkow*: in eadem villa tres mansi scultetie et viginti kmethonales. In villa *Rogoszyniecz* scultetus in sua scultetia obtinet unum mansum. Sunt decemseptem mansi kmethonales.

Bukowyecz

Gorzicza

87^v

Rokithno

Trczyel. Ecclesia tituli sancti Adalberti. Juspatronatus dominorum de *Lwow* heredum ibidem. *Op(p)idum* et *villae* omnes sunt locate inter silvas et borra. In *op(p)ido* non sunt mansi, tantum partes agrorum, quas *op(p)idani* in extirpatis locis colunt, et solvunt decimam manipulem burgrabio in castrum, ratione cuius de qualibet domo ibidem solvunt plebano per tres grossos pecunie. Advocacia ibidem habet etiam agros spe-

Albertus Skrzetuski

Mathias Staransky. Altare tituli sancti Jeronimi et sancte Katherine, de collatione domini Lubiczski civis Poznaniensis, penes murale ex opposito capelle sancte Anne situm. Omnes census ipsius perdit.

Mathias Thuardowski. Hoc altare est translatum de Wschoua de 100^v ecclesia Corporis Christi. Est tituli etiam Corporis Christi et sancte Barbare. Situm est in altari Sanctorum Martirum in postico chori in sinistra parte. Patroni ipsius: Johannes Valkyer cum Barbara Cobyeliczka et Barbara Vyaczkowska filia ipsiusⁿ. Census habet: Duas marcas cum media in lapidea sartoris in Magna platea penes lapideam Dudek, que olim erat Nicolaj apotecarii. Item mediam marcam in taberna Cunersdorff, medium miliare post Wschoua, sed propter exustionem taberne nihil capit a XII annis; aduc III annis libertas. Item unam marcam in domo penes cenobium sancte Katherine Poznanie; a XII annis censum non capit. Censita patitur censuras et est pauper. Ipse altarista habet decem marcas capitalis pecunie exemptas in Wschoua pro ipso altari. Item in Swanczewow in quadam area et agris erat census medie marce, sed propter desertationem est perditus.

Bartholomeus Slupieczski

Martinus de Cuczina. Altare tituli sancti Johannis Baptiste et Erasmi martiris, de collatione olim Josth, qui census exemptos consumpsit, nunc autem ex propinquitate collatio est Agnetis Camolina. Habet census: Apud Johannem doleatorem in Wronicensi platea penes Michaellem carnificem ex una et aream olim Sokol ex altera partibus unam marcam in domo ipsius. Item in domo Frictus in opposito conventus sancti Dominici in Poznania unum fertonem. Et tantum.

Nicolaus Czepel

Paulus Myedzychod. Altare tituli Assumptionis Virginis Marie, beatorum Petri, Pauli et Andree ac Cristoferi martiris et aliorum sanctorum, de collatione Nicolai et Jacobi Maior, Lucie

ⁿ powtórzono ipsius.

Zacharias

- 95^v Nic. Budy. Altare tituli Omnipotentis Dei, beate Marie Virginis, sanctorum Bartholomei apostoli, Stanislai episcopi et martiris ac sanctarum Barbare virginis, Hedwigis electe. Est de collatione Morschtinorum de Cracovia. Census habet: In Arenis in domo Bartholomei Tescharz inter domos Byenasch midelnyk ex una et Stanislai kramarz ex altera partibus media marca. In domo Martini pelficis in acie in Czapniki penes Coska Barwyerz media marca. Ad sanctum Adalbertum in orto Coributhowa penes ortum Polithkowa media marca. In Judaica platea in domo Janova Bednarka penes domum Andris Coszielny et Benedicti Ianii media marca. In platea Wratislaviensi in lapidea Byalek penes Johannem Duss et Puhan due marce. Item in circulo in Budy¹ Bartos Liss penes Jankowa et Schopina una marca. In platea Aquatica in domo Nicolai Syeyka penes Nadza et Franciscum mercatorem media marca. In eadem platea in domo Stanislai Misgala penes murum in acie una marca. Item (in) novo aggere in domo Johannis Oremyssek fertio. In Judaica platea in domo Czeska duo floreni in auro; est in postico Czeluch. In Magna platea in area inter domos Kwasny sutoris et Bolek sutoris una cum media marca.

Stanislaus Lipnyczski

Nic. Vidzerzewski

Petr. Bargyer

- 96 Andreas ante sacristiam

Nic. Maiorek

Andr. Grodziczski

Petrus de Pisdry. Est altare tituli Corporis Christi et Nativitatis Marie penes murale ante ciborium. Est de collatione fraternitatis Ianiorum de antiquis maccellis de Poznania. Census eiusdem

¹ wpisane nad wykreślonym: maccello.

Sigismundus de Camyenyecz. ^pFundi Kazimirz.

14^v

Kazymyrz op(p)idum: per omnes agros kmethonales et scultecie fertones per XIII grossos.

Clevyska: per omnes agros kmethonales et scultecie decima pecuniaria per XVI grossos.

Moravsko: per omnes agros kmethonales decima pecuniaria per fertorem solvenda.

Pyathkovo: per omnes agros kmethonales et scultecie per duas siliginis, II avene, III^{or} grossos.

Novavyesch: per omnes agros kmethonales per sex grossos.

Vchorovo: per omnes agros kmethonales per fertorem.

Myeschevo: per omnes agros kmethonales per sex grossos.

Pakholevo: per omnes agros (kmethonales) et scultecie per fertorem.

Golszlyna Templi: per omnes agros kmethonales per medium cum prebenda domini Lukowski per fertorem.

Prebendovo: per omnes agros kmethonales per medium cum d. Lukovsky.

Throyanovo: per omnes agros per XVI grossos cum prebenda domini Lukowski ^q.

Item Siczino: sex mansi cum medio per X grossos; executor in Schamotuli.

Item Pyotrkowo (*pierwotnie* Pyotrowo): de XV mansis per sex grossos. Item Ossowo: de XII mansis per tres grossos.

^p cały tekst uposażenia tej prebendy pisany inną ręką współczesną ^q Z rejestru z lat 1488/92 (l. c. k. 50):

Prebenda Goslyna (*inną ręką dopisano*: Marticzka, a na marginesie ręką XVIII wieku: Kazmierz).

Item Goslina circa Templum: de duodecim mansis per fertorem pro medietate cum prebenda domini prepositi.

Item Przebandowo: de XVII mansis per fertorem, etiam pro medietate prout supra.

Item Troyanowo: de viginti mansis per XVI grossos, pro medietate ut supra.

Item ibi sunt tres mansi scultetorum de quibus capitulum recipit marcam et defalcatur eandem utriusque canonico circa solutionem pensionis; ab antiquo solvebatur decima manipularis, sed ex ordinatione fecerunt, quod solvunt per VIII scotos et istud duntaxat ad placitum.

Item Myesszewo: de decem mansis per fertorem.

una, propinat. Villa *Golin czewo* domini Mathie heredis: predium unam marcā pecunie et de mansis per X grossos solvunt fertones decimales plebano in *Choynicza* et suo plebano tantum missalia. Ibidem septem mansi possessionati et unus desertus. Taberna una, propinat. Villa *Pawlouicze*: medietas domini Andree Chibski et medietas fratrum germanorum Johannis et Nicolai ibidem heredum. Sex mansi possessionati Johannis et fratris Nicolai kmethonales, solvunt fertones decimales vicariis ecclesie cathedralis Poznaniensis. Quinque mansi possessionati, ex allodio emensurati, de quibus solvunt kmethones decimam manipularem ad ecclesiam in *Sobota*. Ibidem duo mansi deserti, etiam de predio; coluntur pro domino Andrea Chipki, et decimat plebano suo. Predicti fratres Johannes et Nicolaus habent predium, dant decimam manipularem de eo plebano in *Sobota*. Est taberna et propinat. Villa *Zlothkow o* dominorum de *Sobota*: quinque medii mansi possessionati; solvunt de eis fertones decimales plebano suo in *Sobota*. Scultetie unus mansus desertus. Quatuor medii mansi deserti, iacent inculti. Idem plebanus in *Sobota* habet fertones decimales in villa *Wyina* et decimam manipularem in tota villa *Jezora* a kmethonibus sub aliis parrochiis. Habet etiam suum al(l)odium proprium ibidem in *Sobota*.

Chlyvdouo

40^v Glambozczecz

Coszelnagoslina

Pothulicze. Ecclesia de collacione heredis. Villa *Pothulicze* continet quindecim mansos possessionatos. Ibi decima pro prebenda domini *Laski* canonici, missalia plebani, medietas supereffluentis mensure et medietas plane. Taberne duodecim et quinque deserte, quatuor ortulani et molendinum aquaticum mensalia solvunt. Scultetie mansus. Predium decimat plebano. Duo mansi plebanatus proprii^v et tres orti, in quibus residebant hortulani^v. Villa *Zilicze* continet XXIII mansos possessionatos et quinque desertos. Plebano missalia solvunt sub eadem mensura ut in *Pothulicze* et fertones decimales ad ecclesiam in *Skoki*. Al(l)odium XIII mansorum^w, decimat plebano suo. Taberne sex possessio-

^{v-v} dopisane na marginesie innq. nieco późniejszą ręką. ^w mansuum orig.

solvunt fertones domino commendatori prefato. Unum molendinum desertatum; una taberna desertata. Villa Maior Ruszcza: Ibidem duo heredes. Habet sex mansos possessionatos; 3 mansi solvunt fertones plebano in Cosczyelnagoslyna et de tribus mansis solvunt decimam manipularem suo plebano. Duo allodia decimant etiam suo plebano. 3 ortulani et 3 desertati. Villa Chorzelicze domini Gyvyenski habet septem mansos, medium quartum possessionatum et 3 colunt de censu cum una quarta; residue quinque quarte iacent vacue. Fertones solvunt domino commendatori prescripto, missalia plebano. Villa Polozeyewo extra parrochiam, capituli Gneznensis, solvit fertones decimales per mediam marcam de manso plebano in Gywno. Unum cum medio mansum agri habet plebanus ad suam ecclesiam appropriatos.

^q Vrzasowo

26 ^r Costrzyn^s

Splawye

26^v Wyrzenicza. Ecclesia tituli sancti Nicolai, de collacione domini Lwowski heredis. Duo cum medio mansi possessionati per quinque kmethones coluntur et 3 cum medio deserti; medium mansum colunt. De tota villa solvunt decimam manipularem domino decano Poznaniensi. Scul-

^q *wykreślone, a wolne miejsce wypełnione tekstem poprzednim o kościele w Iwnie. Natomiast uposażenie kościoła w Uzarzewie wpisano inną ręką współczesną o dwie karty poniżej.*

^r *Mylnie zapisano tu w pierw w czterech wierszach uposażenie kościołów parafialnych w Łukowie i Rożnowie. Dotyczący tekst przytoczymy poniżej na właściwym miejscu, w przypisach, pod dekanatem obornickim.*

^s *Następuje tekst uposażenia, wpisany do księgi około połowy XVI wieku:*

(Costrzyn) oppidum monialium in Gnesna. Pro plebanatu sunt duo lanei integri. Habet villam propriam vulgo nuncupatam Vybiarthovo. Habet decimam manipularem in villis Stroniany, post integram villam. Item in Costrzyn fertones decimales videlicet unum fertonem et duas mensuras alias metretas frumentī, s'liginis et avene, medium superfluentis et medium alias *podrękę* solvunt de singulo lanco omnes de omnibus agris tam oppidanorum quam advocatilibus. Habet decimam manipularem in villa Sokolniki tam post agros emetonales quam prediales; cuius ville est possessor dominus Venccslaus Gwiasdowski. Habet decimas manipulares post agros prediales villarum Sokolniki, Jadi, Tarnovo et Jagodno. Habet missalia post agros emetonales villarum Sokolniki, Gwiasdovo, Tarnovo, Posczikovo, Jagodno et Gwiasdovo. Habet etiam unum macellum carniū in Costrzyn.

bus solvunt fertones decimales domino Goczalek pro ecclesia in Solecz et plebano missalia. Unum molendinum in stagno ipsorum dominorum et in silvis alia tria stagna. Sunt duo predia; solvunt plebano suo decimam manipularem. Villa *Strzezewo* eorundem dominorum: in tota villa decem medii mansi. De sex mediis mansi solvunt fertones decimales in *Crobya* pro mensa domini episcopi Poznaniensis, de tribus mediis mansi suo plebano per VI grossos; et medius mansus desertus, incultus. Est molendinum; tantum de eo plebano grossus datur. Unus mansus est proprius ad plebaniam.

Borzacizze

Coszmin

68

Hospitale ibidem

Odalanow. Op(p)idum continet vigintiquatuor quartas possessionatas, de quibus plebano solvunt missalia. In villa *Raczicze* decem quarte possessionate et due deserte. Ibidem missalia plebani. In villa *Nabyschicze* sunt quatuor quarte possessionate, de quibus plebano missalia solvunt; et undecim quarte deserte. Vicariis in Poznaniam mediam sexagenam dant. In villa *Baby* due quarte possessionate et in ista villa plebanus habet duas quartas proprias plebanatus, que pertinent ad ecclesiam, et alie omnes quarte deserte. Etiam in eis robora exscrecunt. De agris ibidem vicariis ecclesie Poznaniensis . . . ^a In villa *Tharchaly* sunt undecim quarte cum media — plebano missalia dant — et due deserte, quas dominus colit et decimat plebanis ut de prediis, quia ibi sunt duo predia dominorum, de quibus dant decimam manipularem plebanis in *Vissoczsko*, kmethones vero de agris suis per quatuor grossos eisdem plebanis annuatim solvunt. In villa *Raczicze* predicta et op(p)ido *Odalanow* vicarii ecclesie Poznaniensis tollunt fertones decimales. Sub eadem parrochia sunt due minere; tantum plebanus capit a quolibet hospite per grossum pro festo Pasche.

68^v

Czelcza. Ecclesia tituli sancte Katherine et sancte Margaret(h)e. Colatores heredes in *Czelcza*. Habet decimas per tria predia in *Czelcza*. Ville tantum due. *Czelcza* trium dominorum: Dominus Nicolaus

^a miejsce wolne na wpisanie dwóch do trzech słów

pitulo cum plenitudine iuris canonici habeat iuxta vocationem suam distributionibusque sive refectionibus quotidianis ac habitu canonicali aliisque ceremoniis, praerogativis, gratiis, honoribus et libertatibus, quibus dictae ecclesiae canonici tam de iure quam de consuetudine utifrui quomodolibet dignoscuntur et gaudere, utifruatur et gaudeat aeviterne. Volumus etiam ipsum canonicum^c in dicta ecclesia salubriter instituta seu instituenda simul cum praebendariis sive canonicis ecclesiae praenotatae portanda astrictum esse et penitus obligatum. Jus vero patronatus dictae praebendae de consensu et ratihabitione dicti venerabilis capituli nostri pro generosis et nobiles dominis Joanne, Petro et Alberto fratribus germanis^d. Harum tenore literarum, quibus nostrum et praefati venerabilis capituli nostri sigilla in testimonium sunt appensa. Actum et datum Posnaniae in capitulo generali feria secunda infra octavas beatorum Petri et Pauli apostolorum celebrato anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo praesentibus venerabilibus et honorabilibus dominis Mathia Drya decano, (Nicolao)^e de Glambocek archidiacono, Nicolao de Sobotha custode, Szlawnyk cancellario, Joanne de Drzewicza Varschoviensi, Jacobo de Praszkowo Srzemensi archidiaconis, Hectore, Jacobo de Vigonovo officiali, Predvogio praeposito Gneznensi, Joanne de Nyewyesch prothonotario Sedis Apostolicae, Jaroslao de Kankolevo, Jacobo de Grandy, Mathia de Croszyno, Joanne Wyschkote, Myroszlao de Bythin, Sbilvto de Urbanowo, Joanne de Czacz, Joanne de Popowo, Sandivogio de Sobotha, Wladislao, Nicolao de Nyewyesch decretorum doctore, Stephano de Jardonowycze, Jacobo de Skoky, Andrea de Rogalyno et Joanne de Bvdzyslaw praelatis et canonicis ecclesiae Posnaniensis testibus.

Anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo die Veneris vicesima tertia mensis Februarii per magistrum Petrum de Blyn domini episcopi procuratorem judicialiter in consistorio Gneznensi oblatum^f.

^a Dokument zapisany ręką XVII wieku według kopii XVI wieku w Liber privilegiorum C nr. 165 k. 118^v—119, której tekst, jakkolwiek wykazujący również pewne opuszczenia i błędy, niniejszym jako bardziej poprawny i starszy podajemy. Oryginał aktu i wcześniejsze kopie nie są znane.

^b widocznie opuszczono tu wiersz oryginału, co zaznaczyliśmy kropkami

^c widocznie opuszczono wiersz oryginału

^d resztę widocznie opuszczono ^e w obu kopiach mylnie: Stanisłao

^f akta konsystorza gnieźnieńskiego z r. 1451 nie przechowały się

ⁱ Strzeszyno Major: fertones, parochia sancti Adalberti extra muros Poznanienses. Item Camynka: fertones, parochia Chludow^j. Item ^kPsarskye: decima manipularis, parochia Kyekrz. Item Slothnyky: fertones, parochia Kyekrz. Canczlerzewycze: decima campestris, parochia Kyekrz. Item Bythkowo: decima manipularis, parochia Sobotha. Item Roszwarowo: decima manipularis, parochia Zydowo. Item Cyrecwycza: decima manipularis. Item Mrowino: decima manipularis. Item Przebroda: decima manipularis. Item Cryszkowo: decima manipularis. Iste 4 ville sub parochia Cyrecwycza. Item Knyszyna: fertones. Tworkowo: decima manipularis. Byeszdrowszko: decima manipularis. Item Lubycz: decima manipularis. Iste 4 ville sub parochia Choynycza. Item Pruszcze: fertones, ibidem parochia. Item Marlewo, parochia Prvszcze: fertones. Item Vyathrowo: fertones. Item Syrnyky: fertones, parochia Rogoszno due iste¹. Item Stare: decima manipularis. Item Czekanowo: decima manipularis. Item Viszkothky: decima manipularis. Iste tres ville sub parochia Lechnyno.

Item Rokythnycza: decima manipularis, parochia Cyr(c)wycza. Item Nyczayna: maldrata, 12 mansi, parochia Obyezerze^m.

ⁱ tekst uposażenia tej prebendy pisany ręką kan. Roszkowskiego — por. własnoręczne poprawki jego i uwagi pod parafiami Sobota i Cerekwica.

^j wpisane nad wykreślonym Kyekrz ^k Strzeszyno wykreślone

^l Nicolaus Bandlensky — nagłówek ten wykreślono, gdyż zabrakło miejsca na dalszy tekst uposażenia prebendy Rokitnica

^m Na karcie 18 (13) zapisano ręką z końca XVI wieku:

Ex antiquis literarum monitoriis et processibus:

Rokitnica. Canonicatus fundi Rokitnica. Habet ex antiquo suos proventus, videlicet decimas manipulares et pecuniarias, maldrata. fertones decimales in villis Sierniki, Marlewo, Prusce, Wiatrowo, Lechnino. Item in Kamionka circa Chludowo, Knyszyno, Tworkowo, Lubicz, Biezdrowo, Cirquica, Canczlerzewice, Strzeszyno, Psarskie, Złotniki, Rokitnica, Krzyszkowo, Rostworowo, Nieczayna, Bithkowo, Mrowino, Przybroda.

W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 49):

Prebenda Strzeschyno Job.

Primo in Strzeschyno Maiori XII mansi possessi, fertones et decima manipularis de aliquot mansi. Item Psarskye decima campestris.

Item Wiscothky decima campestris.

Item Bithkowo decima campestris.

Item Slothnyky: XVII mansi; fertones, quos heres et kmethones de ibidem recognoverunt coram domino officiali Poznaniensi judicialiter.

unum mansum possessionatum et septem desertos, qui decimant ad ecclesiam Poznaniensem. Duo mansi scultetie. Villa *K y a n c z i n o* dominorum de *Oborniki*, in qua sex medii mansi possessionati et quatuor deserti; decimant vicariis ecclesie cathedralis Poznaniensis. Est molendinum et una taberna; in ea propinatur. Ex his villis (p)lebanus capit missalia.

Długoszlina. Ecclesia tituli sancte Marie Magdalene et beate Othilie. 40
Collator heres ibidem. Villa ibidem domini *Dobrogostii* heredis. Continet novem mansos, duos possessionatos et septem desertos; non coluntur. Fertones decimales solvunt domino decano Poznaniensi, plebano missalia. Predium decimam manipularem solvit plebano suo. Sunt duo lacus et silve. Villa *V o y n o w o*: domini *Abraam Voynowski* medietas et domini *Pomorzanski* alia. Habet decem mansos possessionatos. Solvunt similiter fertones decimales domino decano Poznaniensi. Desertos nullus colit. Ambo domini habent pro se divisum predium et decimant plebano suo. Scultetia duorum mansorum; in ea dominus *Mathias Pomorzanski* residet et eam colit et de ipsa plebano dat decimam manipularem. Molendinum ibidem amborum dominorum; unam mensuram farine annuatim plebano solvit. Tres ortulani et 2 tabernatores; tantum mensalia per grossum solvunt. Villa *L o s k v n* domini *Stanisłai Krziskowski* septem continet mansos possessionatos, fertones solvunt eidem domino decano; et XI mansi deserti, non coluntur. Al(l)odium domini decimat plebano. Est lacus penes villam et multe silve. Villa *C o n o t h o p y a*, tota deserta, domine *Brzesyenska*. Fuit predium et XIII mansi. De eadem villa solvunt per VI grossos fertones decimales suo plebano in *Długoszlina*. Decima de predio et missalia a kmethonibus.

Sobotha. Ecclesia tituli Nativitatis Beate Marie Virginis, de collatione dominorum de *Sobota*. Habet duas marcas census annui in eadem villa *S o b o t h a* obligati et reformati. Habet etiam tres fertones pecunie similiter census annui in prepositura Sancti Spiritus iuxta *Poznaniam* obligati. Villa *S o b o t a* continet sex medios mansos possessionatos, et solvunt de eis plebano suo per XIII grossos fertorum decimalium, et unum desertum, quem pro domino colunt. Taberna una, propinat. Villa *B i t h k o w o* domini *Petri* heredis: Predium decimat plebano in *Sobota*. Octo mansi possessionati, solvunt ^tdecimam manipularem domino *Job Roszkowsky* canonico Poznaniensi^t, et unus desertus^u. Taberna

^t— przepisane inna ręką współczesną; wykreślono: fertones decimales vicariis ecclesie cathedralis Poznaniensis. ^u unum desertum org.

canonicis ecclesie Poznaniensis. De al(l)odio decima in Byesdrowo. De uno molendino una mensura farine ad preposituram in Ostrorog et de una taberna unum grossum annuatim dant. Villa Bobolczino continet quatuordecim mansos; sunt tres cum medio possessionati et undecim deserti. De quibus provenit decima manipularis canonicis ecclesie Poznaniensis, de al(l)odio mansionariis in Ostrorog, et missalia : preposito avena et siligo mansionariis. Villa Oporowo continet duodecim mansos; decem possessionati et duo deserti. De quibus solvunt decimam canonicis ecclesie cathedralis Poznaniensis et missalia : avenam preposito et siliginem mansionariis. De al(l)odio decima manipularis mansionariis in Ostrorog et de taberna et coretum avene. Villa Dobryewo continet quatuordecim mansos, unus ex eis desertus. Ex eis decima manipularis canonicis ecclesie Poznaniensis, missalia preposito avena et siligo mansionariis. De al(l)odio etiam decima manipularis mansionariis. Villa Cłyczewo continet XIII mansos. In ea fertones decimales reverendissimi domini episcopi Poznaniensis per fertonem de manso; missalia vero utriusque grani, decima manipularis de al(l)odio et de molendino mensura farine annuatim, omnia pro preposito. Villa Szczepankowo habet novem mansos, ex quibus decima manipularis provenit pro reverendissimo domino episcopo Poznaniensi, missalia vero avena preposito et siligo mansionariis.

COLLEGIUM SANCTI NICOLAI IN SUMMO

152^v

Prepositus

De collegio^f

^f Ręką notariusza kapitulnego i prebendarza kolegiaty powyższej Macieja Winaricjusza z Ponieca zapisano pod r. 1558 następujący tekst uposażenia kapituły kolegiackiej św. Mikołaja:

In ecclesia sancti Nicolai sunt octo prae-bendae per olim reverendum dominum Adam de Dambrova decanum Posnaniensem fundatae, collationis consularatus Costensis. Exemptus est census octuaginta florenorum aureorum de pretorio ibidem.

Ad presens de bonis oppidi Sthessevo domini Mossinsky solvitur census sexaginta aureorum in eisdem bonis pro festo Natalis Domini obligatus et viginti aurei in bonis oppidi Kiskow et Ribno pro dominica Palmarum solvi obligati, qui census octuaginta aureorum ex fundatione extant comparati.

Sunt etiam alii census eiusdem collegii pro anniversariis votivis, tricesimis,

Prepositura ibidem. De jurepatronatus heredum. Proventus habet: In villa *Campa*, heredum in *Schamothuli*, de quolibet manso XV grossos annuatim. De quatuor ortis iuxta dotem prepositure eundo *Poznaniam* per duos grossos. In pomerio *Vczyeschny* ex opposito orti hospitalis fructus iuxta fertilitatem temporum pro preposito solvuntur. Media marca census de domo *Grzymala* in platea textorum. Tres marce census de balneo *op(p)idi Schamotuli*, pro lectore eiusdem ecclesie obligate, preposito solvuntur, sed ab eis solvendis libertas data propter conflagrationem civitatis.

Antiqua Schamothuli

Obrziczsko

36^v

Stobnicza

Nichil aliud plebano solvit nisi mensalia et denarium sancti Petri. Ville ad eam pertinentes: *Jarischewo*, in qua sunt decem lanei, quatuor possessionati et sex deserti, per sex grossos decima domino episcopo *Poznaniensi* de laneo. Scultetie duo lanei, sed non decimant. Villa *Brzanczewo*, in qua sunt duodecim lanei, sex possessionati et sex deserti, per sex grossos fertones decimales domini episcopi *Poznaniensis*. Advocacie tres lanei, octo grossos tantum solvunt plebano de eis. Villa *Podlyessye*, in qua sunt duodecim lanei, ex quibus plebano solvunt decimam per octo grossos, et duo lanei scultetie; tantum missalia solvunt suo plebano. Et de minera alias *hamer* solvunt annuatim sex aratra ferri plebano. Ex molendino *Caschubinski* due marce solvuntur plebano in *Stobnicza*, unam heres et aliam molendinator.

Obyezerze

37

Skoky

Altare ibidem

Boruschyno

37^v

Polayewo. Ecclesia tituli sancti Michaelis et Beate Virginis Marie, de collatione heredis ibidem. Novem cum medio mansi, possessionati omnes,

una, propinat. Villa *Golin czewo* domini Mathie heredis: predium unam marcam pecunie et de mansis per X grossos solvunt fertones decimales plebano in *Choynicz*a et suo plebano tantum missalia. Ibidem septem mansi possessionati et unus desertus. Taberna una, propinat. Villa *Pawlo uicze*: medietas domini Andree Chibski et medietas fratrum germanorum Johannis et Nicolai ibidem heredum. Sex mansi possessionati Johannis et fratris Nicolai kmethonales, solvunt fertones decimales vicariis ecclesie cathedralis Poznaniensis. Quinque mansi possessionati, ex allodio emensurati, de quibus solvunt kmethones decimam manipulem ad ecclesiam in *Sobota*. Ibidem duo mansi deserti, etiam de predio; coluntur pro domino Andrea Chipski, et decimat plebano suo. Predicti fratres Johannes et Nicolaus habent predium, dant decimam manipulem de eo plebano in *Sobota*. Est taberna et propinat. Villa *Zlothkowo* dominorum de *Sobota*: quinque medii mansi possessionati; solvunt de eis fertones decimales plebano suo in *Sobota*. Scultetie unus mansus desertus. Quatuor medii mansi deserti, iacent inculti. Idem plebanus in *Sobota* habet fertones decimales in villa *Wyina* et decimam manipulem in tota villa *Jezora* a kmethonibus sub aliis parrochiis. Habet etiam suum al(l)odium proprium ibidem in *Sobota*.

Chlyvdouo

40^v Glamboczecz

Cosczelnagoslina

Pothulicze. Ecclesia de collacione heredis. Villa *Pothulicze* continet quindecim mansos possessionatos. Ibi decima pro prebenda domini Laski canonici, missalia plebani, medietas supereffluentis mensure et medietas plane. Taberne duodecim et quinque deserte, quatuor ortulani et molendinum aquaticum mensalia solvunt. Scultetie mansus. Predium decimat plebano. Duo mansi plebanatus proprii^v et tres orti, in quibus residebant hortulani^v. Villa *Zilicze* continet XXIII mansos possessionatos et quinque desertos. Plebano missalia solvunt sub eadem mensura ut in *Pothulicze* et fertones decimales ad ecclesiam in *Skoki*. Al(l)odium XIII mansorum^w, decimat plebano suo. Taberne sex possessio-

^v—^v dopisane na marginesie inną, nieco późniejszą ręką. w mansuum org.

Scultetie unus mansus. Villa *Satopya* continet septem mansos, octavus sculteti; per mensuram frumenti solvunt missalia et ultra hec kmethones solvunt per duos grossos fertorum decimalium. Ibidem due taberne, ortulani duo heredis et tercius sculteti. Villa *Vansowo*, in qua sunt viginti septem mansi, de quibus dominus duos possidet, a quibus dat plebano quatuor mensuras frumenti utriusque grani. Scultetie duo mansi, a quibus similiter solvit. Reliquos kmethones tenentⁱ. Solvit missalia et fertones decimales reverendissimo d. episcopo Poznaniensi. Octo ibidem ortulani, sed duo scultetie deserti. Quatuor taberne, due deserte et in duabus braxatur.

Lwowⁱ Ibidem prepositura

80^v

Byesdrowo. Ecclesia tituli sancte Crucis et sancti Nicolai, de collacione domini Andree de Schamotuli palatini Poznaniensis et domini Stephani heredis in Byesdrowo. Villa *Byesdrowo* domini heredis continet decem mansos possessionatos et duos desertos; solvunt suo plebano decimam manipularem omnes et de predio similiter ac missalia. Est molendinum, nihil solvit plebano. Due taberne, propinant. Plebanus ibidem habet parvum predium proprium et pratum. Villa *Zakrzewo* eiusdem: sex mansi, omnes possessionati; decimam manipularem omnes plebano suo dant et missalia.

Luthomye

81

Syrakow

Qwylcz. In eadem villa *Qwylcz* novem mansi possessionati et decem cum medio deserti; solvunt fertones decimales per octo grossos pro mensa reverendissimi domini episcopi Poznaniensis. Quinque orti possessionati et quatuor deserti. Tres taberne, non braxant. Predium decimat plebano suo. Molendinum aquaticum et aliud desertum. Villa *Rosbitek* continet XII mansos possessionatos et alii deserti; solvunt fertones decimales per octo grossos pro mensa domini episcopi Poznaniensis. Predium decimat suo plebano. Villa *Milostowo* domini Mnyski habet sex mansos possessionatos et septem cum medio desertos. Scultetie unus mansus. Ibi quatuor orti deserti. Taberna una possessionata, propinat. Plebanus in *Qwylcz* habet per quatuor grossos de quolibet manso in *Trczyel*. Villa

81^v

ⁱ tenentes org. i ręką XVIII wieku uzupełniono na: Lwówek.

145

SECUNTUR ECCLESIE COLLEGIATE
ET PRIMO BEATE MARIE IN SUMMO

Custos ^aCancellarius ^b

Andreas Grodziczki

145^v

Jo. Crotoski

Petrus Gunyczski. Habet duodecim marcas census annui in villa et hereditate B a b y n o prope Szroda et tantum ad eandem prebendam spectat.

Albertus Lekna

146

Casper Zegrowsky

Andreas Jurgizet

Jo. Grochouiczski

146^v

Petrus Opalyensky

Jac. Schamothuli

Nic. Gocz(alkowski)

^a W r. 1557 dopisano:

1557 die prima mensis Januarii scriptum (*całe zdanie wytarte*). De collatione venerabilis capituli ecclesiae cathedralis Posnaniensis, quam custodiam semper possident notarii eiusdem ratione notariatus et sunt liberi ab oneribus ecclesiasticis. Proventus eiusdem custodie: In primis decima manipularis post agros scultetiales et emethonales in villa Zbrodzevo oppidi seu civitatis Szremensis cum decima lini. Item in villa Owcze Głowy, Garbathka, Miedziliesie, Piaczibuki deserta circa Rogosno et Camionka sub parochiali Chodziess solvunt fertones decimales de mansis emethonalibus tam possessionatis quam desertis, de singulo manso per grossos sex, similiter de scultetialibus mansis.

Na karcie 144^v zapisano ręką z końca XVI wieku tekst bulli Syksta IV z 12 IX 1475 dla kustodii kolegiaty N. Marii P. — por. Część II: Dokumenty.

^b ręką j. w. z r. 1557 dopisano: Universitas Cracoviensis.

145

SECUNTUR ECCLESIE COLLEGIATE
ET PRIMO BEATE MARIE IN SUMMO

Custos ^aCancellarius ^b

Andreas Grodziczski

145^v

Jo. Crotoski

Petrus Gunyczski. Habet duodecim marcas census annui in villa et hereditate B a b y n o prope Szroda et tantum ad eandem prebendam spectat.

Albertus Lekna

146

Casper Zegrowsky

Andreas Jurgizet

Jo. Grochouiczski

146^v

Petrus Opalyensky

Jac. Schamothuli

Nic. Gocz(alkowski)

^a W r. 1557 dopisano:

1557 die prima mensis Januarii scriptum (*całe zdanie wytarte*). De collatione venerabilis capituli ecclesiae cathedralis Posnaniensis, quam custodiam semper possident notarii eiusdem ratione notariatus et sunt liberi ab oneribus ecclesiasticis. Proventus eiusdem custodie: In primis decima manipularis post agros scultetiales et emethonales in villa Zbrodzevo oppidi seu civitatis Szremensis cum decima lini. Item in villa Oweze Glowy, Garbathka, Miedziliesie, Piaczibuki deserta circa Rogosno et Camionka sub parochiali Chodziess solvunt fertones decimales de mansis emethonalibus tam possessionatis quam desertis, de singulo manso per grossos sex, similiter de scultetialibus mansis.

Na karcie 144^v zapisano ręką z końca XVI wieku tekst bulli Syksta IV z 12 IX 1475 dla kustodii kolegiaty N. Marii P. — por. Część II: Dokumenty.

^b ręką j. w. z r. 1557 dopisano: Universitas Cracoviensis.

ⁱ Strzeszyno Major: fertones, parochia sancti Adalberti extra muros Poznanienses. Item Camynka: fertones, parochia Chludow^j. Item ^kPsarskye: decima manipularis, parochia Kyekrz. Item Slothnyky: fertones, parochia Kyekrz. Canczlerzewycze: decima campestris, parochia Kyekrz. Item Bythkowo: decima manipularis, parochia Sobotha. Item Roszwarowo: decima manipularis, parochia Zydowo. Item Cyrecwycza: decima manipularis. Item Mrowino: decima manipularis. Item Przebroda: decima manipularis. Item Crzyszkowo: decima manipularis. Iste 4 ville sub parochia Cyrecwycza. Item Knyszyna: fertones. Tworkowo: decima manipularis. Byszrowszko: decima manipularis. Item Lubycz: decima manipularis. Iste 4 ville sub parochia Choynycza. Item Pruszcze: fertones, ibidem parochia. Item Marlewo, parochia Prvsche: fertones. Item Vyathrowo: fertones. Item Syrnyky: fertones, parochia Rogoszno due iste¹. Item Stare: decima manipularis. Item Czekanowo: decima manipularis. Item Viszkothky: decima manipularis. Iste tres ville sub parochia Lechnyno.

Item Rokythnycza: decima manipularis, parochia Cyr(c)wycza. Item Nyczayna: maldrata, 12 mansi, parochia Obyezerze^m.

ⁱ tekst uposażenia tej prebendy pisany ręką kan. Roszkowskiego — por. własnoręczne poprawki jego i uwagi pod parafiami Sobota i Cerekwica.

^j wpisane nad wykreślonym Kyekrz ^k Strzeszyno wykreślone

^l Nicolaus Bandlensky — nagłówek ten wykreślono, gdyż zabrakło miejsca na dalszy tekst uposażenia prebendy Rokitnica

^m Na karcie 18 (13) zapisano ręką z końca XVI wieku:

Ex antiquis literarum monitoriis et processibus:

Rokitnica. Canonicatus fundi Rokitnica. Habet ex antiquo suos proventus, videlicet decimas manipulares et pecuniarias, maldrata fertones decimales in villis Sierniki, Marlewo, Prusce, Wiatrowo, Lechnino. Item in Kamionka circa Chludowo, Knyszyno, Tworkowo, Lubicz, Biezdrowo, Cirquica, Canczlerzewice, Strzeszyno, Psarskie, Złotniki, Rokitnica, Krzyszkowo, Rostworowo, Nieczayna, Bithkowo, Mrowino, Przybroda.

W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 49):

Prebenda Strzeschyno Job.

Primo in Strzeschyno Maiori XII mansi possessi, fertones et decima manipularis de aliquot mansi. Item Psarskye decima campestris.

Item Wiscothky decima campestris.

Item Bithkowo decima campestris.

Item Slothnyky: XVII mansi; fertones, quos heres et kmethones de ibidem recognoverunt coram domino officiali Poznaniensi judicialiter.

Andreas Cziesielski^r. Habet^s canonicatum et prebendam^t Pyelczyno appellatam ex eo, quia ipsa villa Pyelczyno prope Szrem ad eum pertinet in temporalibus^u.

^v Bodzanta Comorniczki. ^w Prebenda ^x Studzyenecz. Est nobilium, ex eo appellata, quod ibi canonicus tollit fertones decimales ad fundum

Item Pacholewo: de XX^{ti} per fertonem, de feriali tantum VIII grossos.
Item Wchorowo: de viginti quinque per fertonem.

Item Kazymyrzs op(p)idum solvit octo marcas.

Item Chelwyska: de XXX^{ta} mansis per sedecim grossos, solvit X marcas.

Item Morawsko: de viginti sex mansis per fertonem.

Item No(wa) wyessz: de sex mansis per sex grossos.

Item Pyanthkowo: de XI mansis de quolibet duas mensuras siliginis, totidem avene et per tres grossos.

Item Bresno prope op(p)idum Kazymyrs: de novem mansis per fertonem.

^r Michael Czyeszyski *dopisane ręką pierwszego pisarza kodeksu. Michał Ciesielski instalowany został 3. IV. 1514 na kanonikat fundi Studzieniec, z którego ustąpił na rzecz jego stryj Andrzej Ciesielski, od r. 1512 kanclerz kapitulny (Acta Capituli Posn. 1505—1515 k. 166). — Na marginesie dodano ręką XVII wieku: Pelczyno. — Por. też niżej pod kan. Jakubem Staszowskim.*

^s villam Pelczyno circa Szrem et non plures *wykreślone*

^t ad quam villam *wykreślone*

^u *W rejestrze z lat 1488/92 (l. c. k. 52—52v):*

Prebenda Pelczyno (*inną ręką współczesną dopisano: Rogalinski*).

Fructus prebende Poznaniensis domini Boguslai unica villa prope Szrem nomine Pelczyno, in qua predium agrorum satis magnum, quod ibidem rustici exarare tenentur iuxta tenorem privilegii ipsorum.

Item sex kmethones de sex agris solvunt per fertonem latorum grossorum et pro maldratis seminatum videlicet quatuor mesure tritici, IIII siliginis et IIII avene, in mensura Szremensi, II mesure super effluentes et II planas. Sed ego recipiebam a quolibet kmethone per marcam latorum grossorum, quam libenter solvebant.

Item ibidem kmethones solvunt marcam currentem in festo sancti Petri et tres fertones in anno in judiciis generalibus vulgariter weeczne. Item scultetus pro serviciis tenetur duas marcas singulis annis.

Item lacum semper convenire consuevi per II marcas, quarum una mihi veniebat et aliam solvebam capitulo pro anniversario domini Johannis predecessoris mei.

Item de orto quatuor grossos.

^v Studzieniec *dopisane na marginesie w XVII wieku*

^w hec *wykreślone* ^x habet de fundo villam Studzyenecz, de qua canonicus possessor capiebat ex antiquo quinque marcas, sed hodie tantum manent tres marce cum media et vocatur hec prebenda Studzyenecz, que *wykreślone*

duo mansi domini Stanislai Domaraczski; tantum plebano missalia solvit. De eadem villa solvunt fertones domino scolastico ecclesie Poznaniensis. Est predium omnium dominorum. Sunt silve, borra.

Altare in Dupyno. Est incorporatum ecclesie in Colaczkouicze cum omnibus censibus, et ibidem sunt descripti.

Wyssoczsko ^b ambe partes ^b. Ecclesia tituli sancte Crucis Exaltacionis, s. Nicolai et sancte Agnetis, de collacione heredum ibidem. In tota villa viginti et octo mansi cum medio trium dominorum. Domina Anna habet septem minus medio possessionatos et IX desertos; in parte colunt kmethones. Dominus Petrus Sborowski habet septem mansos, omnes desertos: conveniunt in kmethones ad arandum. Dominus Laurentius Gnyasdowski habet tres possessionatos et tres desertos. Fertones decimales solvunt plebanis per VI grossos et missalia. Predia ipsorum dominorum decimant plebanis. Est molendinum equestre domine Anne. Uterque plebanus habet per unum mansum proprium et duo ab antiquo perierunt. Et predium speciale erat ecclesie, sed desertatum, et una taberna erat legata ecclesie, quam equiter domina Anna pro se recepit. **Minor Vissoczsko:** ibidem domina residet; duo mansi possessionati et VI deserti. Fertones solvunt plebanis suis per VI grossos et de desertis cultis decimam manipularem ac de predio. Villa **Przegodzicze** domini Raphaelis Leszczinski: IX mansi possessionati et XII deserti, coluntur. Fertones decimales per quatuor grossos de manso solvunt ecclesie Poznaniensis vicariis. Est stagnum magnum et aliud minus in silva. Molendinum ibidem. Villa **Janowo** domine Katherine Vissoczska: quatuor cum $\frac{1}{2}$ possessionati et duo cum $\frac{1}{2}$ deserti; partim coluntur. Plebanis suis solvunt de manso per 3 grossos pecunie et missalia. Molendinum parvum et taberna, braxat. **Topola Maior:** tres cum $\frac{1}{2}$ possessionati et $\frac{1}{2}$ mansus desertus, quem dominus Albertus ibidem solus heres colit. Per IX grossos suis plebanis solvunt fertones. Molendinum aquaticum. **Topola Minor** Johannis heredis: septem mansi possessionati et unus cum $\frac{1}{2}$ desertus; solvunt suis plebanis per 4 grossos et missalia, de desertis decimam manipularem et de predio. Est molendinum aquaticum parvum. **Gorzicze** trium dominorum ibidem heredum: in mansis kme-

^{b-b} Zapisane tą samą ręką na razurze. — Parafię Wysocko umieszczoną w oryginale mylnie pod dekanatem śremskim zamiast pod nowomiejskim, dokąd należałoby przenieść tekst niniejszy.

[Biskowi]

Dziedzinka Biskowi jest w gruncie usckiem osobna KJM, która leży między rzekami Nothessią a Gldą. Sołectwo tam jest, z dawna kmie- nie masz, ale tam są teraz dwa sołtysi, ziemianie Smogolewski⁸⁸ i Ziemobowski⁸⁹, a pierwiej jeden był i 6 ogrodników. Role, las, łąki i ogrody mają ku temu sołectwu, z którego żadny popłatek nie idzie KJM, ani był przedtem, tylko zawsze posługą byli winni, jak inszy sołtysi do usckiego dworu. Które sołectwo przedtem dzierżeli nie szlachcicy; by- wało tego sołectwa dwie dziedzicce Katarzyna i Dorota. Katarzyna miała dwóch synu i dziewczkę: Wojciecha, Frącza^a i Reginę. Do tej Reginy wstą- pił w połowicę tego sołectwa, wzięwszy ją sobie za małżonkę, ten to Ziemobowski, który jest teraz posesorem tego sołectwa. A ten Woj- ciech z Frączem^b puścili swe części siostrze tej to Reginie, a sami te- raz mieszkają w miasteczku Uscziu podkupiwszy sobie domy; którzy, jak dzierżeli to sołectwo, wszystkie posługi koniem i sobą czynili, jako i inszy sołtysi uscy. Ta to Dorota miała syna Pawła, tenże Paweł sprzedał swą połowicę sołectwa tego biskowskiego temu [f. 19v.] to Smoguliew- skiemu^c. A tego przedania stał się zapis w grodzie poznańskim sine consensu Sacrae Maiestatis Regiae. Ten Smoguliewski^d żadnych po- sług nie czyni do dworu usckiego, jako przedtem jego przodkowie tego sołectwa powinni byli czynić i czynili. Powiada, iż wolny szlach- cę i kupno ma. Trzeba tu nauki p. dzierżawcy, by to sołectwo tym sposobem nie odeszło od stołu królewskiego, bo już ten Smoguliew- ski^e za ziemiaństwo to sołectwo sobie sposabia i żadnych posług po- winnych czynić nie chce, ani czyni.

Jezióra i stawy ku Uscziu i Pilie należące⁹⁰

Jezioro Swenthe na gruncie pilskim wzdłuż szn. 26 łok. 30, wszere szn. 4 łok. 60, głębokie sąż. 15, toń niewodowych 3. Są w nim ryby: szczuki, okunie i insze pospolite ryby.

Hamer jezioro leży na gruncie pilskim, struga idzie przez nie Czarnienicza, wzdłuż szn. 9 łok. 45, wszere szn. 3 łok. 50, głębokie sąż. 5/4/3, toń niewodowych 3. Są w nim szczuki, okunie, biele, płocice i insze ryby.

^a W rkp. 2 Franca ^b W rkp. 2 Franczem ^c W rkp. 2 Smogoliewskiemu ^d W rkp. 2 Smogo-
lewskiemu

^e Zapewne ze Smoguleckich h. Grzymała (Niesiecki, 8 s. 421). W 1578 r. Smogulecki był płatnikiem z części tejże wsi Byszki (Żr. Dz., 12, s. 171). Może iden- tyczny z Janem Smoguleckim, płatnikiem w 1580 r. ze wsi Głuchowo, Orle Wielkie, wsi Pożarowa w pow. poznańskim (Żr. Dz., 12, s. 4).

^f Z Dziębowskich h. Pomian z Dziębowa pow. nakielski, wsi przyległej do By-
szki (Boniecki, Herbarz, 5, s. 177).

^g Za wyjątkiem jezior Krąpskich (por. s. 152) i jez. Rataj vel Chodzieskiego (por. s. 148, 207), pozostałych jezior nie udało się zidentyfikować.

REWIZYJA BRZEGÓW

między wsią Rzeniczą KJM, do Szrودي należąca, a Woischowem⁴⁶, wsią dziedyczną urodzonego Wojciecha Pierschlińskiego⁴⁷

Ten Wojciech Pierschliński uczynił staw między tymi dziedzinami na smugu i na potoku, który dzieli te dziedziny Rzeniczą z Woyschowem i wystawił groblej na grunt rzenicki wzdłuż na szn. 2 łok. 24; a wzdłuż, kiedy pełny jest staw, zaleje gruntu tego rzenickiego przez 4 staj; a wszerz, gdzie naszerzej, szn. 1 łok. 60, na drugich miejscach szn. 1¹/₂, a ku końcu, co dalej, to wężej. A na tym smugu paszę z tej wsi ludzie mają, bez której trudno się mogą obejść, bo paszej dziedzina mało ta ma.

Ukazał też ten urodzony Wojciech Pierschliński na temże smugu i potoku, poniżej groblej tego stawu, łożysko ku uczynieniu stawu między temiż dziedzinami Woysowem a Rzeniczą, której in recompensam tego brzegu rzenickiego dał KJMci brzeg swój ode wsi swej Woyssowa, także ku uczynieniu stawu, wzdłuż staj 3 łok. 59. Na którym łożysku mogłyby być 2 stawki wzdłuż po 1¹/₂ staj i kilkanaście łokiet, a wszerz zalewku gruntu woyschowskiego szn. 1, na niektórych miejscach mniej. Lecz na tym łożysku ze strony KJMci stawu nie uczyniono prze to, iżby zalał część ról i łączek tychże ludzi ze wsi Rzeniczi, boby jeszcze większe uciśnienie mieli tym wtórym stawem. Przy której rewizyje był urząd panów dzierżawiec szredzkich, który zeznawał, iż ten staw jest ku szkodzie ludziom tej wsi usypan, bo się bez tych pasz nie mogą obejść.

[f. 90v.]

STAROSTWO ROGOZIŃSKIE

Prowenty doroczne, które temu starostwu należą z tych dóbr niżej opisanych.

Miasto Rogozno

Mieszczanie rogozińscy płacą szosu do roku mc. 20 liczby polskiej, to jest na ś. Wojciech mc. 5, na ś. Jan Chrzyciel mc. 10, na ś. Marcin mc. 5.

W rejestrze albo inwentarzu prowentów tego starostwa jest napisane, iż na ś. Wojciech mieliby dawać szosu mc. 7, na ś. Jan mc. 14, na ś. Marcin mc. 7; który inwentarz pisano a. 1530. Ale taką sprawę dali mieszczanie i poborcy, co przedtem byli i teraz są, iż nigdy więcej tego szosu nie dawali, tylko mc. 20, facit fl. 32

⁴⁶ Między tymi wsiami, zwącymi się dziś Żrenica i Włostowo, płynie rzeka Maszawa, nad którą i obecnie są duże stawy.

⁴⁷ Ordynacja w sprawie używania tego brzegu ułożona była już w 1520 r., a w 1522 zatwierdzona przez Zygmunta I. Jednak podczas sejmu warszawskiego 1563/4 odniesiono ją do nowej rewizji (Bibl. Czart. 1725, s. 322).

Rolej miesckiej jest śladów 18 i kwarta 1, a druga kwarta szpitalna jest wolna od wszelakiego podatku, której zawsze jest i był in usu i nie płaci z niej nic. Z każdego śladu dają owsa na dzień ś. Marcina po 12 ćw. miary rogozińskiej pod rękę, co ćwiercien uczyni 219, ćwiertnia po gr 12, facit fl. 87 gr 18

Leśnego od mieszczan, co drwa wożą do paliw sobie, od jednego konia tylko płacą po gr 6; tego przychodzi do roku c.v.u. . . . fl. 11

Piwoarów jest 12, którzy gajowego płacą po gr 18, a każdy z tych dwiema konioma wozi drwa, facit fl. 7 gr 6

Piwoarów, co jednym koniem drwa wożą, jest 9, płacą po gr 9, tych może przybyć albo ubyć, [facit] fl. 2 gr 21

Ogródów 7, z których płacą mieszczanie po gr 4; a ósmy ogród, na którym zbudowano stodoły, płacą z niego czynszu gr 8. Facit fl. 1 gr 6

[f. 91]. Z łaźniej czynszu płacono po 4 grz. do roku, a teraz tylko dwie grzywnie, przeto iż łaźnia spustoszała, facit fl. 3 gr 6
trzeba ją zbudować, bo ginie czynsz z niej.

Szewców na ten czas jest 16, którzy od rzemiosła swego płacą po gr 6, facit fl. 3 gr 6

Żydów jest 5, każdy z nich płaci z domu po czerwonemu zł, facit fl. 8 gr 20

Rzeźników jest 16, którzy mają jatki swoje, z których powinni płacić na ś. Marcin po 2 kam. i po ćwierci łożu niesmalcowanego, czyni to kam. 36, kamień jeden po gr 26, [facit] fl. 31 gr 6

Ciż rzeźnicy od każdego bydłęcia rogatego, które do rzeźni biją, płacą targowego po den. 16, a od skopów, cieląt, wieprzów po den. 4, i co zinań przyjeżdżają, to tylko winni płacić w sobotę 1 raz w tydzień, a zwłaszcza kiedy na wolnicę wynoszą, a kiedy nie wynoszą, nie winni dać. Czego przychodzi do roku więcej abo mniej . . . fl. 8 gr 9 den. 4,

tego roku tak przyszło. Ciż winni do zamku posługą rzemiosłu ich należąca, kiedy każą.

Szynkarek, co piwo biorą na wyszynk od piwoarów, jest 7, których bywa więcej i mniej, płaci każda z nich po gr 12 czynszu, facit fl. 2 gr 24

Zdunów 8, którzy płacą po gr 12, facit fl. 3 gr 6

Kołodziejów jest 9 na ten rok, których bywa mniej, czasem więcej; każdy z nich płaci do roku po fl. 1 gr 18, facit . . . fl. 14 gr 12

Rybaków jest 6, płacą czynszu na ś. Marcin po gr 24, facit fl. 4 gr 24

Ciż rybacy od jazów, co saki, sieci, wężerze i insze naczynia stawiają na jeziorze i na rzece Wełna, płaci z nich każdy na tydzień po gr 4 poczawszy od rozbicia lodów aż do ś. Wojciecha. Tego roku poczęli ten czynsz płacić od Białej Niedzieli do ś. Wojciecha, to jest przez 5 niedziel, facit fl. 4

[f. 91v.] A od ś. Wojciecha aż do ś. Marcina płacą po gr 6, to jest przez niedziel 29, facit fl. 34 gr 24
Obroki ciż rybacy dawają na każdy rybny dzień do dworu, każdy z nich po 1 rybnie valoris den. 6, facit fl. 7
Ty obroki, skoro poczną robić na rzece Welnie i na jezierce, dawają ji, kiedy każą, na potrzebę starością. Na stawiech i na jeziorach łowić winni sieciami swemi, a który z nich jest chor, tedy nie winien płacić czynszu.

Dwa rybacy, co włókiem robią na rzece Welnie i na jezierce, które jest pod miastem, płacą na każdy tydzień począwszy od ś. Wojciecha aż do ś. Jana Chrzyciciela, każdy z nich po gr 8, to jest przez niedziel 9, facit fl. 4 gr 24

A od ś. Jana aż do ś. Marcina przez niedziel 20, każdy z nich płaci po gr 12, facit fl. 16

Ci dwa obroki dawać winni na każdy rybny dzień do zamku dunicę ryb drobnych, owa jakie się im trafią, valoris gr 1 den. 9, facit . fl. 3

Od stawiania więcierzów, które stawia rybak na stawie owczogłowskim, te ryby przedawając, począwszy od ś. Wojciecha aż do ś. Jana dostawa się ich nad potrzebę zamkową indifferenter . . fl. 4

Orzechów każdy winien dać rozmiar, kto się wkupi, a kiedy samowtór, tedy dzban. Czyniło to przedtem . . . fl. 2 aliqua 3, ale tych lat nie obradzały się lasy i dlatego wkupu żadnego nie było.

Targowego, jarmarcznego, które bywają: pierwszy na Krzyżową Niedzielę, drugi na ś. Wit, trzeci na ś. Marcin, z tych 3 jarmarków przychodzi c.v.u. na stronę zamkową fl. 16

A kasztelan rogoziński⁴⁸ od kupców tylko w obryciu miasta pro tempore existens^a przez 2 jarmarki, to jest, które bywają na ś. Wit i na ś. Marcin, bierze targowego połowicę; ze dwu inwentarzów się pokazuje, na co żadnych listów nie ukazano. Czwarty jarmark na ś. Idzi, którego [f. 92] targowe^b mieszczanie biorą^c tylko sami i zawsze są jego w używaniu od daty przywilejów, które mają na ten to jarmark. Lecz nie specyfikowano tego w przywileju, iż aby oni brać mieli targowe, jako szerzej ich przywilej omawia, który jest wpisany w terminaty listów województwa kaliskiego.

Każdy, który szynkuje sól w mieście, winien dać od kłody węgorki $\frac{1}{4}$ wiertela soli, a od śledziówki $\frac{1}{8}$ część wiertela; którą sól ku potrzebie zamku i folwarków obracają i k temu jeszcze przykupują.

Cła, które biorą od konia 1 po półgroszku, także i od wołu, od kozy i od owce po den. 3, od woza kół, gdy na przedanie wiozą, den. 3, które cło wybierają w Rogossnie, Goscieiowie, Tlukawacz, w młynie owczogłowskim i w miasteczku Skokach. Przychodzi z tego do roku c.v.u. fl. 50, a tego roku tylko uczyniło dla moru . fl. 47 gr 24 den. 6

^a W rkp. 2 existens ^b W rkp. 2 targowego ^c W rkp. 2 bierzą

⁴⁸ Jan Tomicki (Zob. Przedmowa II, woj. kaliskie).

A to cło więcej czyni natenczas, kiedy jest dosyć soli w komorze bydgoskiej. W tych to Skokach bierze p. Latałska, kasztelanka łędzka⁴⁹, połowicę cła tego, temu nie wiedzieć za którym prawem, bo na to żadnego prawa nie ukazano; które teraz od niej wybierają, a zawždy wszystko to cło należało ku Rogoźnu, tak sprawę dano.

Wóz skarbnny nakryty, naspiżowany żywnością, na pospolite ruszenie winni mieszczanie wyprawić i pieszych 2 przy wozie. Stacyjnej żadnej nie dawają.

Wójtostwo dzierży zamek, które obrócono na folwark, lętówójt tylko jest.

Barci osiadłych jest drzewa 73 w puszczej tego starostwa; którą podbierają do zamku bartnicy ze wsi Podstolicz i Tlukaw. Przychodzi kłoda miodu, czasem 1/2 kłody, tego roku kłoda była miodu, facit fl. 8.

Puszczej wszytkiej, należącej ku starostwu [f. 92v.] temu rogozińskiemu jest wzdłuż mil 3. Poczyna się od granic dziewokluczkich, wsi panów Zbissewskich⁵⁰, a ciągnie się aż do wsi Tlukaw KJMci starostwa tegoż, a wszere ode wsi Podstolicz KJMci aż do wsi Laskowa, wsi plebana rogozińskiego. Jest puszczej mil 2, są w niej drzewa bukowe, dębowe, jesionowe etc.; w tej puszczej są sarny i świny etc.

Za łąki na Rogoźnie nad potrzebą zamkową sprzedano ich c.v.u. za fl. 20 gr 24

Za łąki na Czieslach nad potrzebą zamkową sprzedano ich c.v.u. za fl. 2 gr 27

Za łąki z Buków, których sprzedają nad potrzebę zamkową c.v.u. fl. 11 gr 12

A drugie łąki, który były przedane na tych Bukach, tedy je poorano i owsem zasiano na dwór; to bywało przedtym, kiedy wszytki przedawano, fl. 18 c.v.u.

Rzepy nad potrzebę dworską sprzedano roku tego z folwarku ćw. 20, ćwiertnia po gr 9 den. 6, [facit] fl. 6 gr 6 den. 12
Czasem jej też sprzedają mniej i drożej, czasem więcej i taniej.

Ogrodów jest przy folwarku, z których jest wychowanie do dworu, trzy, na których są chmielniki. Bywa chmielu z nich c.v.u. ćw. 9, ćwiertnia po gr 18, facit fl. 5 gr 12

Jest sadek, z którego pożytku nie masz.

Summa tych wszytkich procentów wyżej omienionych tego miasta facit fl. 413 gr 18 den. 4

Folwark przy Rogosnie

Urodza jlatosi: żyta kop 86, a w drugich polach uradza się kop 120, czasem więcej, czasem mniej.

⁴⁹ Anna Latałska, wdowa po Jerzym Latałskim, kasztelanie łędzkim (Boniecki, Herbarz, 14, s. 38).

⁵⁰ Zbyszewscy h. Topór (Niesiecki, 10, s. 139).

Na Czieslach pustej dziedzinie, która niekiedy należała wójtowi rogozińskiemu, urodziło się żyta kop 80 manipuli 15, a czasem się uradza więcej.

[f. 93] Summa: żyta wszystkiego, to jest z Rogosna i z Cziesiel i co z Garbathki, z Owczogłow zwieziono, oddawszy dziesięcinę, kop 337, kopa dawa po ćwiertni; owsa wszystkiego na Rogoznie kop 55, na Czieslach kop 7, a inszych lat uradza się kop 18, na Bukach pustej dziedzinie kop 52, a uradza się czasem kop 113 i więcej; summa owsa kop, to jest z Rogosna, z Garbathki, z Buków, Cziesiel 178. Tego wszystkiego namłócono ćw. 182 i wiert. 1 przeto, iż był owies nieplenny, a inszych lat dawa po 2 ćw., a przeszłego roku z tych wszystkich wsi było owsa kop 286. Pszenice kop 70 i mendel 1, tego namłócono ćw. 34 wiert. 3; jęczmienia kop 15, z tego namłócono ćw. 15; grochu kop 8, tego namłócono ćw. 5; tataraki kop 4, z tego namłócono ćw. 3; prosa kop 2, z tego namłócono ćw. 1^{1/2}. Siana na rogozińskich łąkach, kiedy dobry rok, bywa brogów, które zwożą z Buków, z Rogossna, z Owczogłow, 12, czasem więcej, czasem mniej. A tego roku było siana brogów 5 prze to, iż były łąki wygorzały.

Wysianie: na Rogossnie wysiano żyta ćw. 45, na Cziesiach ćw. 16, na Garbaczce ćw. 70, na Owczogłowach ćw. 48; summa żyta wysianego ćw. 179; owsa na Rogoznie wysiano ćw. 25, na Cziesle ćw. 20, na Owczogłowi ćw. 6, na Bukach ćw. 36, na Garbaczce ćw. 36; summa owsa wysianego ćw. 123.

Pszenice wysiano ćw. 7, jęczmienia ćw. 6^{1/2}, grochu ćw. 1^{1/2}, tataraki ćw. 1^{1/2}, prosa wiert. 1.

Restat:	fl.	gr	den.
żyta ćw. 158, ćwiertnia po gr 20, facit	105	10	—
owsa ćw. 59 ^{1/4} , ćwiertnia po gr 12	23	21	—
[f. 93v.] pszenice ćw. 27 wiert. 3, ćwiertnia po gr 36	33	9	—
jęczmienia ćw. 8 ^{1/2} , ćwiertnia po gr 20	5	20	—
grochu ćw. 3 ^{1/2} , ćwiertnia po gr 36	4	6	—
tataraki ćw. 1 ^{1/2} , ćwiertnia po gr 16	—	24	—
prosa ^a ćw. 1 wiert. 1 ^a , ćwiertnia po gr 40	1	20	—
siana brogów 5, bróg po fl. 8	40	—	—
Summa za ty wszystki zboża i z sianem folwarku wyżej omienionego facit	214	20	—

Bydło: krów dojnych 19, jałowych krów 7, juńców pospolitych 7, byczków 2, byków starych 3, jałówek 4, cieląt latosich 11, świni pospolitych 44, gąsi 96.

Pożytek bydła tego, szacując od 1 krowy po fl. 1 gr14, facit fl. 27 gr 26.

a— a W rkp. 2 ćw. 1^{1/4}

WIEŚ MIEDZILESIE mieszczan rogozińskich

z której dawają ten owies niżej opisany do dworu rogozińskiego

W tej wsi jest kmienci osiadłych 7, a ósmy karczmarz; przychodzi od tych wszystkich owsa ćw. 42 miary rogozińskiej pod rękę, a nic więcej nie dają ci ludzie z tej wsi; tu jest różność w płaceniu tego owsa: na przywileju lokacyjnej tej wsi stoi, że jest napisano śladów 15, z tych 15 sołtys 3 wolne ma od tej daniej, a ze 12 płacić byli powinni. Acz każdemu staroście i dzierżawcy okazywali to prawo na zasadzenie tej wsi, tedy od 50 lat i więcej albo mało mniej, nie więcej, jedno jako teraz dają, dawali. I tak się z regestrów ostatnich pokazało, czego wszyscy przysięgami podparli, iż tak jest. Który przywilej jest wpisany w terminaty województwa kaliskiego. Ci ludzie, gdyby, czego Boże uchwyci, zgorzał dwór, winni do budowania drzewo wziąć.

[f. 94] Komornicy z miasta wszyscy winni 4 dni lecie zupełnie robić, to jest grabić siana albo zboża dworskie, nic więcej nie są powinni nad to, a strawne z dwora im^a winno dać, kiedy robią.

Summa owsa wszystkiego wyżej omienionego z tej wsi ćw. 42, ćwierćnia po gr 12, facit fl. 16 gr 24.

WSI, KTÓRE NALEŻĄ DO DWORU ROGOZIŃSKIEGO

Wieś Tlukawy

W tej wsi jest kmienci osiadłych 12, mają pod sobą śladów 12, z każdego płacą żyta po 2 ćw., owsa po 4 ćw. miary tej tu pod rękę, kapłunów po 2, jajec po 30; robią na każdy dzień.

Karczmarzów 3, płacą po gr 36, robią pieszko, kiedy im każą. Ogrodników 6, którzy mają pod sobą ogrodów 7, z każdego płacą po gr 4, robią pieszko robotę, kiedy każą; z rolej jeden [ogrodnik] nowo wykopanej płaci gr 20, za najem zaciągu jeden z ogrodników tych płaci gr 24. Leśnego ci, co koła czynią, przychodzi od nich fl. 13 gr 12, czasem bywa więcej, czasem mniej.

Od dębu gajenia przychodzi do roku fl. 1 gr 12. Z miasteczka Ricziwola [od] ludzi p. Kijchewskiego⁵¹ od wrębu na drwa leżącego, przychodzi od nich do roku c.v.u. fl. 7 gr 15. Za łączki tamże, których na dwór nie siekają, przychodzi fl. 1, czasem więcej. Dwa bartnicy na tej dziedzinie dzierżają barci, płaci każdy z nich od barci po fl. 2 gr 12; jeden jest z tejże wsi, a drugi z Zawady.

^a W rkp. 2 jem.

⁵¹ Kiszewscy h. Drya, z Kiszew w powiecie konińskim (Boniecki, Herbarz, 10, s. 100).

[f. 94v.] Summa:

	fl.	gr	den.
czynszu wszytkiego pieneznego wyzej omienio- nego z tej wsi i z leśnym facit	34	3	—
żyta wszytkiego ćw. 24, ćwiertnia po gr 24	19	6	—
owsa ćw. 48, ćwiertnia po gr 12	19	6	—
kapłunów 24, kapłun po gr 2	1	18	—
jajec kop 6, jaje po den. 1	—	20	—
Summa tych wszytkich procentów wyzej omie- nionych z tej wsi facit	74	23	—

[Folwark]

Folwark przy tej wsi skupiwszy sołtysa uczyniono, którego jest śladów 4.

Urodzaj latosi: żyta kop 116, kopa da wiert. $3\frac{1}{2}$; pszenice kop $5\frac{1}{2}$, kopa da wiert. 3; owsa kop 30 manip. 15, kopa da ćw. $1\frac{1}{2}$; jęczmienia kop $9\frac{1}{2}$, kopa da ćw. 1; grochu kop $2\frac{1}{2}$, kopa da wiert. 2; prosa kop $2\frac{1}{2}$, kopa da wiert. 2; siana brogów 3, a inszych lat bywa brogów 5, 4. Ogrodów 3, które zasiewają na wychowanie folwarkowe. Sadržawka przy folwarku jest, która wysycha.

Wysianie: żyta wysiano ćw. 36, pszenice ćw. 3, owsa ćw. 42, grochu wiert. 2, jęczmienia ćw. $2\frac{1}{2}$, prosa wiert. 1.

Restat:

	fl.	gr	den.
żyta ćw. $65\frac{1}{2}$, ćwiertnia po gr 20, facit	43	20	—
pszenice ^a ćw. 1 wiert. $\frac{1}{2}$ ^a , ćwiertnia po gr 36	1	10	9
owsa ^b ćw. 3 wiert. $1\frac{1}{2}$ ^b , ćwiertnia po gr 12	1	10	9
jęczmienia ćw. 7, ćwiertnia po gr 20	4	20	—
grochu wiert. $2\frac{1}{2}$ ^c , wiertel po gr 9	—	22	9 ^d
prosa ćw. 1, ćwiertnia za gr 40	1	10	—
siana brogów 3, bróg po fl. 8	24	—	—
Summa za ty wszytki zboża i z sianem folwarku wyzej omienionego facit	^e 77	3	9 ^e

Bydło: krów dojnych 10, jałowych 8, [f. 95] wołów do roboty 3, jańców 9, byków 2, cieląt latosich 7, świni pospolitych 24, gąsi 76.

Pożytek bydła tego, szacując od 1 krowy po fl. 1 gr 14, facit fl. 14 gr 20

Wieś Podstolicze

W tej wsi jest kmieci osiadłych 26 i z włodarzem; mają pod sobą śladów 26, z każdego płacą czynszu po fl. 1 gr 24, owsa po 3 wiert. chodzieskiej miary równej, co czynią tuteczną ćwiertnią, kapłunów po 2, jajec po 15, lnu po kicie. Z 1 śladu nie płacą, na którym włodarz siedzi, owsa, kapłunów i jajec, bo posługę czyni, stawa przy robotach, lasów strzeże, ale czynsz płaci. Kiedy wiece sądzą, tedy kmiecie prze-

a—a W rkp. 2 ćw. $\frac{1}{3}$ b—b W rkp. 2 ćw. $\frac{3}{8}$ c Winno być wiert. 3. d Z przeliczenia: gr 27.
e—e Po uwzględnieniu poprawki: fl. 77 gr 8

prawują podstarościę czym mogą, a przez 8 lat tylko 1 raz je sądzono, bo ludzie są ubodzy. Robią, kiedy każą, powozy czynią za dzień.

Bartników jest 5, każdy z nich płaci po fl. 2. Karczmarzów 2, mają po trosze ról. Płacą czynszu po gr 12, robotę robią pieszo. Ogrodników 3, mają po trosze rolej, płacą czynszu po gr 9; robią, kiedy każą, pieszo. Karczmarze i ogrodnicy winni naprząć po 6 łok. przedzie kupieckich, każdy z nich we wszytkiem tem starostwie. Jest 1 pusty ślad, który orzą na folwark tamże.

Browar w tej wsi, który niedawno zbudowano, czyni fl. 20, ale jest ku szkodzie miastu, bo na ten browar mieszczanie barzo skwierczą prze to, że z szynku tylko żywność mają.

Summa:

	fl.	gr	den.
czynszu pieniężnego i z browarem z tej wsi facit	78	15	—
owsa ćw. 25, ćwiertnia po gr 12	10	—	—
kapłunów 50, kapłun po gr 2	3	10	—
[f. 95v.] jajec kop 6 jajec 15, jaje po den. 1	—	20	15
lnu kit 26, kita po gr 2 den. 3	1	26	6
Summa tych wszytkich prowentów wyżej omie-			
nionych z tej wsi facit	94	12	3

Folwark

Urodzaj latosi: żyta kop 148¹/₂, kopa da ćw. 1 rogozińską, to pole jest nawiętsze; pszenice kopa 1, z tego namłócono ćw. 1; jęczmienia kop 6, kopa da ćw. ¹/₂; owsa kop 38¹/₂, z tego namłócono ^a ćw. 41³/₄; grochu mendli 3, z tego namłócono ¹/₂ wiert.; prosa mendli 3, z tego namłócono wiert. 3; siana nie masz, bo nie masz łąk przy tej wsi, chyba kiedy błota wyschną w borzech abo w lesiech, tedy bywa siana ¹/₂ broga. Inszych lat bywa lepszy urodzaj, ale po kilka lat nie było urodzaju dobrego zbóż. Rzepa się tam rodzi dobrze.

Wysianie: żyta wysiano ćw. 36, pszenice wiert. 2, owsa ćw. 38, jęczmienia wiert. 2, grochu wiert. 2, prosa wiert. 1. Na tej dziedzinie ledwie się nasienie wraca owsu prze niedobry grunt, jedno dla żywności bydłu sieją owsy.

Restat:

	fl.	gr	den.
żyta ćw. 112 ¹ / ₂ , ćwiertnia po gr 20 facit	75	—	—
pszenice wiert. 2, wiertel po gr 9	—	18	—
jęczmienia ćw. 2 ¹ / ₂ , ćwiertnia po gr 20	1	20	—
owsa ćw. 3 ³ / ₄ , ćwiertnia po gr 12	1	15	—
grochu 0			
prosa wiert. 2, wiertel po gr 10	—	20	—
rzepy ^b ćw. 17, ćwiertnia po gr 8	4	16	—
Summa za ty wszytki zboża i za rzepy folwarku			
wyżej omienionego facit	83	29	—

^a—a W rkp. 2 ćw. 41 wiert. 3 ^b W wyliczeniu urodzaju brak rzepy.

Bydło: krów dojnych 19, jałowych krów 4, jałówek 14, wołów do roboty 4, jałowice 2, byk 1, jurek 1, jałówek dwuletnich 2, [f. 96] byczek mały 1, cieląt latosich 9, świni wszystkich 54, gąsi 54.
Pożytek bydła tego, szacując od 1 krowy po fl. 1 gr 14, facit^a fl. 14 gr 20^a

Miasteczko Budzin

Ludzi jest w tem miasteczku 35, którzy mają po trosze rol z kopaniny, czynszów żadnych nie dają ani żadnej daniny, tylko pieszą robotę robią, a strawę jem^b z dworu dają. A płacą na każdą ćwierć roku kołodzieje leśnego po gr 12, których jest z tej liczby wyżej omienionej 26. A jeden okrom tych na każdą ćwierć roku płaci po gr 8, a sześć ich płacą po gr 6 na każdą ćwierć roku, a jeden gr 4, a ostatni gr 2 na każdy kwartał. To wszystko facit fl. 48 gr 8

Luźnicy, którzy przy ojcach i innych przyjaciółach^c tam mieszkają, na 3 kwartały płacą ci wszyscy, na każdy z tych kwartałów po fl. 1 gr 14, facit fl. 4 gr 12
A z czwartego kwartału przychodzi od tych to luźnych fl. 2 gr 22
Ci płacą różnie: jedni po gr 2 den. 8, a drudzy po gr 10/4/6⁵².

Targowego od mięsa, od chleba przychodzi do roku
c.v.u. fl. 3 gr 8

Za susz, co się wrębują ludzie z Dziewoklicza, z Podanina, z uszkiej dzierzawy, przychodzi do roku c.v.u. fl. 1 gr 12

Summa czynszu wszystkiego pieniężnego wyżej omienionego z tego miasteczka i z wrębem facit fl. 60 gr 2

Wieś Brzekiniecz

W tej wsi jest kmieci osiadłych 4, mają pod sobą śladów 4, z każdego czynszu płacą po fl. 1, kapłunów po 2, jajec po 30; za zaciąg, co by mieli dzień robić, każdy z nich płaci do roku po fl. 5 gr 18; [f. 96v.] powóz winni ze zbożem raz w rok uczynić do Bydgoszczy.

Karczmarzów 3, mają pod sobą role, które Ostrowy zowią. Każdy z nich płaci czynszu po gr 12, kapłunów po 1, jajec po 15. Ciż od zaciągu płacą każdy z nich po fl. 4 gr 24. A jeden z tych z rolej nowo wykopanej płaci gr 18.

Od kołodziejów z tejże wsi leśnego do roku przychodzi fl. 8 gr 6.

Leśnego ze wsi ziemiańskiej, co się na susz gają, z Zilycz do roku przychodzi fl. 1 gr 6 a czasem więcej. Leśnego ze wsi ziemiańskiej Brzessnej co się na susz gają, przychodzi do roku fl. 3 gr 26, czasem

^a—a Z przeliczenia: fl. 27 gr 26 ^b W rkp. 2 im ^c W rkp. 2 przy przyjaciółach

⁵² Analogicznie jak przy podawaniu różnej głębokości jezior i stawów, skrót ten oznacza: po gr 10 lub 4, lub 6.

więcej. Ze wsi ziemiańskiej Potulycz leśnego, co się na susz gają, przychodzi do roku fl. 3 gr 14. Leśnego z miasteczka Wągrowca opata wągrowieckiego, co się na susz gają, przychodzi do roku c.v.u. fl. 18 gr 11.

Sołtys w tej wsi jest, ma pod sobą 3 ślady rolej, posługą czyni do zamku koniem, kiedy każą tylko, a żadnych podatków nie daje i boru strzeże; przywileju na to nie pokazał.

Summa:

	fl.	gr	den.
czynszu pieniężnego i z leśnym z tej wsi facit	77	21	—
kapłunów wszystkich 11, kapłun po gr 2	—	22	—
jajec kop 2 jajec 45, jaje po den. 1	—	9	3
Summa tych wszystkich prowentów wyżej omie- nionych z tej wsi facit	78	22	3

Wieś Zawada

W tej wsi jest kmienci osiadłych 9, mają pod sobą śladów 9, z każdego płacą czynszu po fl. 1 gr 18, kapłunów po 2, jajec po 30; robią, kiedy jem każą; z nowo wykopanych ról ciż ludzie płacą fl. 3 gr 24. Karczmarzów 3, dwa płacą po gr 16 a trzeci gr 12, a z kopaniny jeden z tych gr 20; [f. 97] pieszą robotę winni, kiedy każą. A z pustego ogrodu karczmemnego płaci jeden z tych kmienci gr 24, a z niego nie zaciąga. Ogrody 3 puste ogrodnicze, które zasiano na dwór tego roku, które potem może osadzić; a ty ogrody zasiano owsem z folwarku tlukawskiego.

Leśnego z tej wsi od kmienci, którzy się do lasa na statki gają, przychodzi do roku c.v.u. fl. 19 gr 14. Ze wsi ziemiańskiej Ninina od ludzi, którzy się do lasa na statki gają, przychodzi do roku c.v.u. fl. 19 gr 6. Od przychodniów, którzy się wkupują do lasa na robotę, każdy z nich dawa na kwartał po gr 12, których nie na każdy rok jednaka bywa liczba, tego roku było ich na każdy kwartał 5, czyni fl. 8.

Summa:

	fl.	gr	den.
czynszu pieniężnego i z leśnym z tej wsi facit	67	24	—
kapłunów 18, kapłun po gr 2	1	6	—
jajec kop 4 ¹ / ₂ , jaje po den. 1	—	15	—
Summa tych wszystkich prowentów wyżej omie- nionych z tej wsi facit	69	15	—

Wieś Garbathka

W tej wsi kmienci osiadłych 11, mają pod sobą śladów 11, z każdego płacą czynszu po fl. 1 gr 6, kapłunów po 2, jajec po 30; robią, kiedy jem każą. Za łąki puste, które przedawają, przychodzi fl. 8 gr 18.

Śladów pustych 8, a 3 sołtystwa, które ty 11 śladów zasiewają na dwór. Urodzaj na tych śladach 11: [f. 97v.] żyta kop 115 mendli 3, owsa kop 64. To wszystko zboże, co się urodzi na tych rolach, zważają do folwarku rogozińskiego, bo przy tej wsi nie masz żadnego folwarku.

Summa:	fl.	gr	den.
czynszu wszystkiego pieniężnego z tej wsi facit	21	24	—
kapłunów 22, kapłun po gr 2	1	14	—
jajec kop 5 ¹ / ₂ , jaje po den. 1	—	18	6
Summa tych wszystkich procentów wyżej omie- nionych z tej wsi facit	23	26	6

Wieś Owczeglowy^a

W tej wsi jest osiadłych k m i e c i 11, mają pod sobą śladów 11, z każdego płacą czynszu po fl. 1 gr 6, kapłunów po 2, jajec po 30, a dwunasty ślad pusty, który z czynszu orzą. Czynsz także płacą z niego jako i z osiadłych, kapłuny i jajca okrom zaciągu. Robią, kiedy im każą.

Pustych śladów 10, to jest 2 sołtystwa, a 8 kmiecych, które na dwór zasiewają i zważają z nich zboża do folwarku rogozińskiego. Urodziło się na tych rolach żyta kop 55, a innych lat uradza się kop 80/90. Inszego zboża na tych rolach nie siewają, tylko na ten rok 1565 owsa wsiano ćw. 6. Za łąki, które przedawają nad potrzebę dworską, przychodzi za nie c.v.u. fl. 16 gr 18.

Sołtys jest w tej wsi, który ma pod sobą ślad 1 rolej, żadnych popłatków nie dawa, tylko winien posługę do dworu koniem i sobą, gdzie każą, i przy robotach stawa.

Summa:	fl.	gr	den.
czynszu wszystkiego pieniężnego z tej wsi facit	31	—	—
kapłunów 24, kapłun po gr 2	1	18	—
jajec kop 6, jaje po den. 1	—	20	—
[f. 98] Summa tych wszystkich procentów wyżej omienionych z tej wsi facit	33	8	—

Wieś Tarnowiecz

W tej wsi jest kmieci osiadłych 20, mają pod sobą śladów 20, z każdego płacą czynszu po fl. 1 gr 18, owsa po 2 ćw. miary rogozińskiej pod rękę, kapłunów po 2, jajec po 20; robią, kiedy jem każą. Ogródników 2, jeden płaci ze 2 ogrodów i ze 2 ostrowków gr 20, drugi z ogroda gr 4. Z karczm y gr 12. Od barci sołtys tamże płaci czynszu

^a W rkp. 2 Owczoglowy

fl. 1 gr 14. Za łąkę w lesie, którą zowią Ucziska, płacą fl. 1 gr 18. Leśnego od kołodziejów przychodzi na każdy kwartał po gr 12, których jest teraz 3. Nieckarze 2, na każdy kwartał leśnego płacą po gr 8. Sołtys 1 ma pod sobą śladów 3, posługę winien do dworu koniem i sobą jako inszy sołtysi; a żadnych podatków z nich nie płaci.

Summa:

	fl.	gr	den.
czynszu pieniężnego i z leśnym z tej wsi facit	43	6	—
owsa wszytkiego ćw. 40, ćwiertnia po gr 12	16	—	—
kapłunów 40, [kapłun] po gr 2	2	20	—
jajec kop 6 jajec 40, jaje po den. 1	—	22	4
Summa tych wszytkich prowentów wyżej omie- nionych z tej wsi facit	62	18	4

Wieś Goszczewo

Na tę wieś dożywocie mieni się mieć p. dzierżawca, którego nie ukazał, i na drugą wieś Owieczki.

W tej wsi jest kmieci osiadłych 31, mają pod sobą śladów $34\frac{1}{2}$, z każdego czynszu płacą po fl. 1 gr 18, [f. 98v.] owsa po ćw. miary rogozińskiej pod rękę, kapłunów po 2, jajec po 20; robią, kiedy każą, powozy czynią za dzień. Śladów pustych 2, które do folwarku tamże przyłączono.

Karczmarzów 3, którzy nie mają ról, tylko ogrody, płacą po gr 10; a 2 spustoszały, w mór pomarli przeszłego roku, które ogrody zasiewają na folwark. Robią pieszą robotę, co jem i kiedy każą.

Ogrodnik 1 osiadły trzyma 2 ogrody, płaci z każdego po gr 4, robi pieszą robotę. A trzeci ogród pusty, który zasiano na folwark.

Łącznego do roku przychodzi c.v.u. fl. 26 gr 15.

Summa:

	fl.	gr	den.
czynszu pieniężnego wszytkiego z tej wsi facit	82	29	—
owsa ćw. 69, ćwiertnia po gr 12	27	18	—
kapłunów 69, kapłun po gr 2	4	18	—
jajec kop $11\frac{1}{2}$, jaje po den. 1	1	8	6
Summa tych wszytkich prowentów wyżej omie- nionych z tej wsi facit	116	13	6

Folwark

Urodzaj latosi: żyta kop 173, a w drugich polach uradza się kop 290 c.v.u. z tych kop 173 namłócono ćw. 166; pszenice kop 50 mendli 3, z tego namłócono ćw. 48 wiert. 3; owsa kop $114\frac{1}{2}$, z tego namłócono ćw. 150, bywa plenszy inszych lat; jęczmienia kop 23,

z tego namłócono ćw. 12, bo niedobry się urodził, ale bywa plenniejszy; grochu kop 14, z tego namłócono ćw. 5; prosa kop 7, z tego namłócono ćw. 3, siana bywa, kiedy dobry rok, brogów 8 c.v.u., a tego roku było brogów 4 przeto, iż wygorzały łąki.

Ogrody są 2 dobre, na których sieją [f. 99] ogrodne rzeczy dla wychowania folwarku. Ogródek trzeci jest uczyniony latoś.

Wysianie: żyta wysiano ćw. 65, a na Owieczkach ćw. 4, pszenice ćw. 13, owsa ćw. 85, jęczmienia ćw. 7 i wiert. 1, grochu ćw. 2, prosa wiert. 2.

Restat:	fl.	gr	den.
żyta ćw. 97, ćwiertnia po gr 20, facit	64	20	—
pszenice ćw. 35 ³ / ₄ , ćwiertnia po gr 36	42	27	—
owsa ćw. 65, ćwiertnia po gr 12	26	—	—
jęczmienia ćw. 4 ³ / ₄ , ćwiertnia po gr 20	3	5	—
grochu ćw. 3 po gr 36	3	18	—
prosa ćw. 2 ¹ / ₂ po gr 40	3	10	—
siana brogów 4, brog po fl. 6	24	—	—
Summa za ty wszystkie zboża i z sianem folwarku wyżej omienionego facit	167	20	—

Bydło: krów dojnych 20, jałowych 17, jałowiat 30, juńców 7, junoczków^a małych 10, jałówek 10, byków 3, świni pospolitych 13, gąsi mendełów 3.

Pożytek bydła tego, szacując od jednej krowy po fl. 1 gr 14, facit fl. 29 gr 10.

Wieś Owieczki

W tej wsi jest kmieci osiadłych 14, mają pod sobą śladów 14, a piętnasty pusty, z każdego płacą czynszu i z pustego po fl. 1 gr 18, owsa po 2 ćw. miary rogozińskiej pod rękę, kapłunów po 2, jajec po 20; robią, kiedy jem każę.

Karczmarzów 2, płacą czynszu po gr 20; robią pieszą robotę, kiedy każę. Ogrodników 2, płacą czynszu po gr 4, robią, kiedy każę. [f. 99v.] Za łąki przedane fl. 4. Jest tam trocha ról pustych, które na dwór zasiewają. We wszystkie 3 pola jest staj 15, z których zboża zważają do folwarku goszczieiewskiego. Urodziło się latoś w jednym polu żyta kop 23, a owsa kop 9. Wysiano na te role żyta ćw. 4, a owsa ćw. 4, co położono przy Goszczieiowie.

^a W rkp. 2 junczków

Summa:	fl.	gr	den.
czynszu wszystkiego piennego z tej wsi facit	29	18	—
owsa ćw. 30 po gr 12	12	—	—
kapłunów 30, kapłun po gr 2	2	—	—
jajec kop 5, jaje po den. 1	—	16	12
Summa tych wszystkich prowentów wyżej omie- nionych z tej wsi facit	44	4	12

Młyny ku dworowi rogozińskiemu należące

Pierwszy młyn Cziesielski na rzece Welmie na kół 2 walne; był na trzeciej mierze, ale z niem uczyniono postanowienie tak, iż ma dawać z niego do roku żyta ćw. 126, wieprzów 2 winien karmić abo dać fl. 4, robotę winien z siekierą do dworu i chować 2 ogarów, kiedy z dworu dadzą.

Wtóry młyn Rudni na tejże rzece ma kół dwie walne; był na trzeciej mierze, ale z nim uczyniono postanowienie, iż ma dawać z niego do roku żyta ćw. 168, wieprzów 2 winien karmić abo dać fl. 4, i 2 ogarów chować z dworu, robotę ręczną do dworu powinien.

Trzeci młyn Owczogłowski na rzece Radusch ma koło 1 walne; był na trzeciej mierze, ale z postanowienia winien dać na rok żyta ćw. 108, [f. 100] wieprzów 2 winien karmić abo dać fl. 4, i ogarów 2, kiedy mu z dworu dadzą, chować; robotę powinien do dworu z siekierą, i kiedy każą. Tem trzem młynarzom na kamienie i insze statki z dworu nie dawają piennędzy, ale sobie kupują.

Czwarty młyn, który zowają Mieszczkim, ma kół dwie walnych, a trzecie foluszowe, na rzece Welmie; przychodzi z niego żyta z wymiaru do roku ćw. 193^{1/2}, pszenice ćwiercien przychodzi c.v.u. 19, wieprzów karmić winien 4 abo dać fl. 8. Słodów przychodzi pszenicznych z miasta wymiernych ćw. 186^{3/4} c.v.u., w słód jeden 3 ćw. wierzchowatej tutecznej miary. Od którego słodu wiert. 1 wierzchowatej miary także powinni dać do dworu. Wiertel sprzedają słodu wymiennego nie zawsze jednako, czasem po gr 10 i taniej, a teraz po gr 15.

Przy temże młynie folusz; płacą od postawu jednego sukna po gr 1, przychodzi tego do roku fl. 13 c.v.u., bo nie zawsze dostatek ma wody.

Summa:	fl.	gr	den.
żyta wszystkiego z tych 4 młynów ćw. 595 ^{1/2} ,			
ćwiercien po gr 22, facit	436	21	—
pszenice ćw. 19 po gr 36	22	24	—
słodu ćw. 186 ^{3/4} , ćwiercien po fl. 2	373	15	—
wieprzowego	20	—	—
z folusza	13	—	—
Summa tych wszystkich prowentów wyżej omie- nionych ze 4 młynów, z foluszem i z wieprzmi facit	866	—	—

[f. 100v.]

Jezióra i stawy ku Rogoznu

Jezioro Rogozińskie, przez które idzie rzeka Radusch, wzdłuż szn. 96, wszerz szn. 9, głębokie sążon $4\frac{1}{2}$ miescni $\frac{4}{3}$, toni niewodowych 17. Są w nim karpie, szczuki, kleszcze, okunie i inne ryby pospolite. Nie każdej zimy ciągną niewodem na nim, bo więcej, tak sprawę dali ludzie, kosztuje niewód, niżli obłów na tym jezierzce pożytku uczyni; i rybacy, co niewodem robią, tę sprawę dali, którzy czwarty grosz biorą z każdego obłowu z niewodu. Roku tego za obłów z niewodu wzięto za ryby wszystkie fl. 60 gr 2, których pieniędzy rybitwy wzięli czwartą część fl. 15 den. 9. A niewód kosztował fl. 76 gr 5 den. 9, a niewodu poprawując, ledwie będzie przez dwie zimie. Odprawiwszy niewodu koszt, przyszło pożytku tego roku ^a fl. 6 gr 28 den. $13\frac{1}{2}$ ^a.

Staw owczogłowski, na którym młyn jest przy wsi Owczigłowie na rzece Radusch, wzdłuż szn. 18, wszerz szn. 4 łok. $32\frac{1}{2}$, głęboki łok. $\frac{4}{3}$. Są w nim szczuki, karasie, kleszcze, okunie, pospolite ryby. Tego stawu nigdy nie spuszczają, iż barzo zarosł splawami, trciną, grzybieniem, jedno ku zamkowej potrzebie łowią. Na tym stawie niewodem nie robią zimie, chyba drgubicą a węcierzmi; z którego pożytek przy mieście położon.

Biłoto, które jeziorkiem zowią, przy wsi Podstoliczach, wzdłuż szn. 9, wszerz szn. 2, głębokie łok. $\frac{3}{2}$ / $\frac{1}{1}$. Są w nim linki, karasie, okunki dla folwarkowej potrzeby.

Staw na pustej dziedzinie Cziesliach, na rzece Welmie, wzdłuż szn. 9, wszerz szn. 3, ku wierzchowi tak wąski, jako rzeka Welma; który jedno dla młyna zostawion. Nie rybią go, nie spuszczają go też, bo zarosł. Są w nim ryby szczublice, okunki. Inszemi sieciami nie łowią na nim, [f. 101] jedno drgubicami albo węcierzmi na potrzebę pana starosty, tylko lecie.

Staw Ruda na goszcziejowskim gruncie, na rzece Welmie, wzdłuż szn. 6, wszerz szn. 2 łok. 66. Splawami zarosł, trciną, na których splawiech olszyna porasta tak, iż siecią wielką nie może łowić, jedno rybacy miescy łowią i czynsz wyżej omieniony płacą; jest niespustny. Są w nim ryby szczubielice, liny, okunki, płocice, wzdręgi.

Summa wszystkich prowentów wyżej omienionych z miasta i wsi, i z młynów^b, okrom urodzajów, bydł i niewodu,

facit fl. 1954 gr 7 den. 2

Summa za zboże folwarkowe wyżej omienione in restis ostensa
facit fl. 543 gr 12 den. 9^c

Summa pieniędzy pożytku z bydł folwarków wyżej omienionych
facit fl. 86 gr 16

^a—^a Z wyliczenia: fl. 6 gr 28 den. $8\frac{1}{2}$ ^b W rkp. 2 z młynem ^c Z podliczenia: fl. 543 gr 17

Summa pieniędzy za ryby z niewodu facit ^a fl. 6 gr 28 den. 13^{1/2} ^a
Summa tych wszystkich prowentów wyżej omienionych, społem
zebranych, tego starostwa facit ^b fl. 2591 gr 4 den. 6^{1/2}. ^b

[f. 101v.] WSI KLASZTORU TRZEMESIŃSKIEMU NALEŻĄCE

które sep KJM powinni dawać na każdy rok, którą oddawają do zamku bydgoskiego, jako niżej jest opisano.

Miasteczko Trzemesno, to miasteczko z półosmy włók z staradawna płaci poradnego fl. 1 gr 15, pszenice wiert. 7^{1/2}, żyta ćw. 7^{1/2}, owsa ^c ćw. 11 wiert. 3^c, spiżnego fl. 1 gr 12. A nic więcej nie powinni dawać ani podwód czynić, na co prawo ukazał ksiądz opat.

Miasteczko Wielathowo, to miasteczko z 9 włók z staradawna płaci poradnego fl. 1 gr 24, pszenice ^d ćw. 2 wiert. 1^d, żyta ćw. 9, owsa ćw. 13^{1/2}, spiżnego ^e gr 2. A nic więcej nie powinni dawać ani podwód czynić.

Miasteczko Gąstawa, to miasteczko z 8 włók z staradawna płaci poradnego ^f fl. 1 gr 18, pszenice ćw. 2, żyta ćw. 8, owsa ćw. 12, spiżnego gr 2, a nic więcej nie powinni dawać.

Wieś Kamieniecz, ta wieś ze 2 łanów płaci z staradawna poradnego gr 12, a spiżnego den. 8, pszenice wiert. 2 miary wierzchowatej gnieźnieńskiej, żyta 2 ćw. miary wierzchowatej, owsa 3 ćw. miary wierzchowatej. Ukazali kwity z zamku bydgoskiego, iż nie więcej tej daniej przychodzi z tej wsi. Sołtys tam jest, który żadnej powinności do zamku bydgoskiego nie winien, jedno klasztorowi.

Wieś Lasosniki, ta wieś ze 4 włók płaci z staradawna poradnego gr 24, [f. 102] a spiżnego den. 16, pszenice ćw. 1, żyta ćw. 4, owsa ćw. 6. Sołtys tamże jest, który posługi żadnej ani daniny do zamku bydgoskiego nie winien, tylko klasztorowi.

Wieś Targownicza, ta wieś z jednej włóki płaci z staradawna poradnego gr 6, spiżnego den. 9, pszenice wiert. 1, żyta ćw. 1, owsa ćw. 1^{1/2}. Sołtys tamże jest, nie winien do zamku żadnej dani dawać ani posługi czynić, tylko klasztorowi.

Wieś Szidlowo, ta wieś z 10 włók z staradawna płaci poradnego fl. 2, pszenice ćw. 2^{1/2}, żyta ćw. 10, owsa ćw. 15, spiżnego gr 2. Sołtys tam jest, nie powinien żadnej daniny ani posługi do zamku, tylko klasztorowi.

Wieś Milawa, ta wieś ze 4 włók z staradawna płaci poradnego gr 24, pszenice ćw. 1, żyta ćw. 4, owsa ćw. 6, spiżnego gr 1. Sołtys tamże jest, nie powinien żadnej daniny ani posługi do zamku, tylko klasztorowi.

Wieś Trzemzał, ta wieś z 3^{1/2} włók z staradawna płaci poradne-

^a—^a Z wyliczenia: fl. 6 gr 28 den. 8^{1/2} ^b—^b Z podsumowania: fl. 2591 gr 8 den. 10^{1/2}. ^c—^c W rkp. 2 ćw. 11^{3/4} ^d—^d W rkp. 2: 2^{1/4} ^e W rkp. 2 spisane ^f W rkp. 2 brak.

zgubili, a iż też ten to przywilej w księgi ziemskie gnieźnińskie prawdziwie, jako sam w sobie był, jest inserowan, jako ten to dekret sejmu warszawskiego szerzej omawia. Od której rewizyjej panowie Kozielscy żądali, aby jej na ten czas poniechali, dawając przyczynę tę, że oni gotowi są temu dekretowi sejmu warszawskiego dosyć uczynić, skoro roki w powiecie gnieźnińskim sądowe będą, które jeszcze do tego czasu nie były sądzone po sejmie warszawskim blisko przeszłem w powiecie gnieźnińskim. O czym są w akciech gnieźnińskich grodzkich tak z strony rewizorów, jako tych to Kozielskich protestacyje de data ut supra.

MIASTO OBORNIKI

Mieszczanie z Obornik opowiedali z wielką swą żalnością i pilnością krzywdy swe, które mają od p. Janusza Grudzińskiego⁶⁰, iż im naprzód odjął łąki i paszę, które zową Wielkie Blotha, i bór, który leży na gruncie obornickiem, ku szkodzie wielkiej KJM i umniejszeniu gruntu obornickiego i uciśnieniu ich przywłaszczając ku wsi swej Ludomiei. Z tegoż boru jem biorą konie, wozy, siekiery, czego za innych dzierżawiec tych dóbr Ludomiei nie było. Proszą o obronę; trzeba napominać [s] pany tenutarze obornickie, aby pilniej bronili tych dóbr.

Ciż mieszczanie skarżyli się, że im szóstą miarę panowie wójtowie oborniccy i dzierżawce biorą z ich młyna, co im nad prawo się dzieje. Proszą o obronę.

[f. 107v.]

KLASZTOR WĄGROWIECKI⁶¹

Ks. opat wągrowiecki sepną dań ze wszystkiego imienia klasztoru tego na ten czas dawa p. Andrzejowi z Gorki⁶², staroście waleckiemu, który ma sumę starą od królów zapisaną, jako o tym św[i]adczy list ś. p. króla Zygmunta⁶³, to jest z każdego łanu gr 6, pszenice wiert. 1, żyta wiert. 3, owsa wiert. 4 równej miary waleckiej. Wedle dekretu króla ś. p. Zygmunta tego wszystkiego przychodzi do rąk p. z Gorki żyta ćw. 100 wiert. 1, pszenice ćw. 33 wiert. 1¹/₂, owsa ćw. 133¹/₂, pieniędzy fl. 26 gr 21. Na co ma dożywocie.

Wsi, z których ta sep przychodzi: Pangroc z de laneis 18, Mo-

⁶⁰ Janusz Grudziński h. Grzymała, późniejszy kasztelan krzywiński (Boniecki, Herbarz, 7, s. 134).

⁶¹ Klasztor cystersów w Wągrowcu.

⁶² Andrzej Górka h. Łódzia, kasztelan międzyrzecki, starosta walecki, kolski, buski, jaworowski, kościański (Boniecki, Herbarz, 6, s. 253).

⁶³ Zob. dok. 86. Por. inny dokument Zygmunta I z 13 V 1513, z potwierdzeniem dekretu Jana Olbrachta z 10 VI 1496, w którym ten określił miary, jakimi te spy mają być oddawane (MRPS IV, nr 2031).

kronosi de laneis 16, Thurza de laneis 7, Rgielsko de laneis 16, Bracholino de laneis 6, Tharnowo de laneis 5, Canino de laneis 3, Durowo de laneis 2, Barthodzieje de laneis 4, Calischani de laneis 7, Camienicza de laneis 3, Bobrowniki de laneis 10, Lęgowo de laneis 5, Sienno de laneis 10¹/₂, Ochędza de laneis 7, Laziska de laneis 10, Nowe de laneis 4; których łanów suma jest 133¹/₂.

Co się tycze stacyjej, na to ukazał listy ś. p. króla Zygmunta de data Vilnae fer. 3 prox. p. f. s. Martini [14 XI], podpisany ręką własną KJMci a. D. 1514, którem rozkazał, aby opat stacyją, którą zawsze dawać zwykł, dał do skarbu, i [ukazał] kwit nieboszczyka p. Stanisława Ostrogora⁶⁴, kasztelana kaliskiego, którem opata na ten czas będącego kwitował z stacyjej 50 grz. Ukazał też nieboszczyka p. Mikołaja z Schidlowcza⁶⁵, kasztelana sandomirskiego i podskarbiego koronnego, kwity ręką własną podpisane, z których się pokazuje, iż nie więcej, jedno 50 grz. liczby polskiej stacyjej powinien dać do skarbu KJMci i wiele [f. 108] inszych ukazował kwitów, na których nie masz więcej stacyjej jedno mc. 50. A ostatecznie ukazał list albo mandat KJM zawarty, którym rozkazuje KJM p. Maciejowi Maliczkiemu⁶⁶, dworzaninowi swemu, tę stacyją za posługi jego dawać, de data Cracoviae fer. 5 in vigilia s. Laurentii [9 VIII] a. D. 1548, któremu ją dawa i kwity od niego, począwszy od tego roku przerweczonego aż do roku pańskiego 1564, ma.

CASTRUM ET OPPIDUM NAKIEL

Iż na starostwie nakielskim są jedne stare, a drugie nowe sumy, co się z terminat dekretów warszawskiego sejmu pokazuje, chcieli rewizorowie listy widzieć, z których by się okazać mogło, na których tych to dobrach są sumy stare, a na których nowe, żeby te dobra były rewidowane, które sum starych nie mają na sobie, a te, które mają, żeby wolne od rewizyjej były, chcąc rewizyjej czynić we wszystkich tych to dobrach, jeśliby nie pokazali listów, któremi się szczycą od rewizyjej. P. Stanisław Koscielieczki⁶⁷, starosta albo dzierżawca nakielski, tak powiedział, iż stara suma wszystkie ty dobra zakroczyła, chocia jest i nowa, tedy do tej starej sumy, która z dawna na tych dobrach nakielskich jest przypisana. Na co listów nie pokazał ani rewizyjej tych to dóbr dozwolił, ani dopuścił.

⁶⁴ Stanisław Ostroróg h. Nałęcz, kasztelan kaliski (*Uruski*, 13, 80).

⁶⁵ Mikołaj Szydłowiecki h. Odrowąż, kasztelan sandomierski, podskarbi koronny (*Niesiecki*, 8, s. 638).

⁶⁶ Zob. przyp. 54.

⁶⁷ Stanisław Kościelecki h. Ogończyk, starosta nakielski (*Boniecki*, Herbarz, 11, s. 250).

Summa summarum wszystkich in genere dochodów dzierżawy łopaniczkiej fl. 196/22.

Z której defalkowawszy na zasiewek ozimy i jary piątą część od taksy sprzedawania zboża fl. 13/8/8.

Na urzędnika fl. 16.

Na pisarza fl. 30.

Restant deductis deducendis ordinariis expensis fl. 137/13/11.

[f. 63v] STAROSTWO ROGOZIŃSKIE

Tego starostwa rogozińskiego posesorem jest JMP Paweł z Warzymowa Sokolowski za przywilejem KJM PN terażniejszego de data Varsaviae die 13 Martii a. 1629¹⁰⁹.

Zamek

Zamek ten nowo zbudowany przez WJMP Michała z Warzymowa Sokolowskiego, kasztelana gostyńskiego, brzeskiego, rogozińskiego etc. starostę, ojca i antecesorą terażniejszego p. starosty.

Naprzód zamek wkoło oparkaniony. Wrota przy nim porządne i ważne. Jest wystawa z zamku samego zbudowana, na której izdebka wezła ze 3 oknami po 4 kwatery w olów oprawnych, przy których śruby porządne do przywarcia ich i okiennice zasuwane. Do której izdebki drzwi na zawiasach pobielanych, z zamkiem pobielanym i hantabami. Do tej izdebki wchodzi gankiem, który na dwór wydany. Jest w tej izdebce piec zielonych [f. 64] kafli, przy nim komin murowany. W tej izdebce jest stół marmurowy w listwy drewniane oprawny. Z tej izdebki wienka. Potym w samym budowaniu wielkim jest naprzód sień wielka marmowna, z której weście zaraz do wielkiej izby stołowej. Do tej izby drzwi na zawiasach, z klamką, hantabą i zamkiem. Tam zaraz przy drzwiach komin wielki z herbem JMPaniej gostyńskiej, matki antecesorki terażniejszego posesora¹¹⁰, murowany. Podle komina piec wielki, biało polewany, na fundamencie murowanym. Po drugiej stronie drzwi służba zielona. Przy tej służbie na dole 2 szafie do chowania rzeczy stołowych. Ta służba otoczona balasami także zielonemi. Po tym obaczy o wesoleść [sic] izby okien wielkich dokoła 7, w każdym oknie po 6 kwater, które z śrubami żelaznymi są opatrzone, wszystkie kwatery na zawiasach, ławy dokoła, stołów wielkich 2, posadzka wszystka położona tarcicami.

Z tej izby pobok jest komora. Do niej drzwi na zawiasach, z zamkiem. Z tej komory sekret, drzwi na zawiasach. Z tej komory jest izdebka, która jak z komory drzwi ma, tak drugie drzwi do sieni. Oboje drzwi na zawiasach i z zamkami 2. Okien 3, w każdym po 4 kwatery, piec zielonych kafli,

¹⁰⁹ MK 177 f. 285–286v.

¹¹⁰ Nazwiska nie udało się ustalić.

przy nim komin, podłoga z tarcie, przy drzwiach służba do stawiania naczyń. Z tej izdebki wyszedł na lewą rękę są drzwi nad rzeką. [f. 64r] Od tych drzwi idąc w prawą rękę są 4 komory, 2 obrócone na spiżarnię i chowanie do żywności należących, drugie 2 na chowanie rzeczy i rysz-tunków JMP starosty.

Że się wróć do przychodu w sień zamku tego, kędy przy drzwiach siennych zaraz jest wschód porząny. Tamże ganek z balasami. W sieni przed pokojem, kędy zaraz w bok tego ganku, jest komórka do schowania rzeczy. Z tegoż ganku są drzwi na drugi ganek, który jest na dworze wprzód opisany. Tym bowiem gankiem chodzą do izdebki wprzód opisanej. Z tego ganka siennego chodzą do górnego pokoju, przy którym są drzwi porządne z zamkiem i hantabą. W którą izbę wszedł na lewej stronie jest komin i piec kafli szaro polewanych. Na drugiej stronie jest służba zielona, przy której 2 szafie do chowania rzeczy. W tej izbie jest okien 5, w każdym po 4 kwatery, do których zamykania są śruby żelazne porządne; dokoła jastrychem położona izba, stół 1 wielki zielony.

Z tej izby jest komora jastrychem także położona. Do niej drzwi na zawiasach, z zamkiem i hantabą. W tej komorze okien 2 po 4 kwatery. Z tej komory sekret. Przeciwko tym budowaniom jest ku [f. 65] chnia porządna, ognisko murowane. Pod którym ogniskiem piec do piekania chleba. Z tej kuchni izba, do której drzwi na zawiasach, piec zielonych kafli, przy nim komin murowany, okien 3 po 4 kwatery, ławy dokoła, stoły 2, listwy 2. Z tej izby komora. Do niej drzwi na zawiasach, z zamkiem. Z tej komory jest spiżarnia, drzwi na zawiasach, okno 1, przez okno ostrew żelazna. Tamże z tej spiżarni drzwi na dwór na zawiasach. Wracając się do izby z tych komór jest komora pobok, do niej drzwi na zawiasach, okienko 1, z wrzeczadzem i skoblem.

Miasto Rogozino

Mieszczanie rogozińscy płacą szosu rocznego ogółem grz. 20, co uczyni fl. 32

Przy tym opowiadali gra vamen suum w tej płacy, że połowica pustek jest, z których żadnego pożytku nie biorą, a spełna takowy lustracja 1569 opisany płacą, to jest na ś. Wojciech mc. 5, na ś. Jan Krzyciel mc. 10, na ś. Marcin mc. 5.

Rolej miejskiej jest śladów 18 $\frac{1}{4}$, ale teraz pustych [f. 65v] 5 $\frac{1}{4}$, szpitalnych 2.

Z każdego śladu na ś. Marcin dają po 8 ćw. owsa według przywileju Władisłai regis de data in Medica ipso die ss. Jacobi et Philipi apostolorum a. 1427 [I V]¹¹¹. Na co zaszła confirmacja divae memoriae regis

¹¹¹ SLP nr 47.

Stephani¹¹² i JKM PN terażniejszego de data Cracoviae die 5 Decembris 1394. W której to confirmacyjej w lesie Modrzec nazwanym pozwolić morył wolne rąbania na 4 staj w tymże lesie^a wszierz i wzdłuż.

Którego owsa facit^a ćw. rogozińskiej miary 88 per fl. 1, facit . . fl. 88

Leśnego wszyscy co na 1 konia, z piwowary, dają ogółem . fl. 13/6

Z ogrodów 7, z których płacą mieszczanie po gr 4, facit fl. 0/28. Z ósmego na którym zbudowano stodołę, płacą fl. 0/8

Z łaźnie nic nie dają, bo pogorzała.

Szawców 8. Płacą od rzemiosła po gr 6 fl. 1/18

Szawcy gają się na dąb i na brzezinę. Płacą z nich po gr 6, [facit] fl. 1/18

Szawcy teraz nie płacą od tłuczenia dębu, bo w domach swych tłuką, dla spustoszenia folusza, gdzie przedtym tłukali.

Zydów 4. Każdy z nich płaci z domu po czerw. złotemu, taxando per fl. 4 fl. 16

Od rzezi dają każdy z nich kamień łożu niesmelco[f. 66]wanego po 3. facit. fl. 12

Rzeźników 3, którzy płacą po 3 kam. łożu niesmelcowanego od jałk. kamień per fl. 3, facit zaś fl. 27

Rzeźnicy od każdego bydłęcia teraz nic nie dają, tylko bydło do zamku mieć powinni, kiedy potrzeba.

Szynkarek, co od piwowarów piwo biorą, 10. Płacą po gr 12, [facit] fl. 4

Zdunów 2. Dają do zamku na Suchedni po 60 garcy po gr 1, facit fl. 2

Kołodziejów 2. Nie płacą nic, bo zubożeli.

Rybaków 3. Płacą czynszu po gr 6 od ś. Wojciecha do ś. Marcina na niedziel 29 fl. 17/12

Obroki przy tym do zamku we środę i w sobotę dają na półmisek ryb, jako dostanie, valoris gr 6.

Orzechów rozmiar, kiedy się do rejestru wpisze.

Targowego i jarmaczego, które bywają pierwszy na Krzyżową Niedziele, drugi na ś. Wit, trzeci na ś. Marcin, z których jarmarków na stronę zamkową c. v. u. fl. 17

A czwarty jarmark na ś. Idzi, którego z dawna są mieszczanie w używaniu.

Prasolowie 3 dają od szynkowania soli każdy z nich po 1/18 fl. 4/24

Cło mostowe pod te czasy więcej nie czyni c. v. u. . . . fl. 24/16

[f. 66v] Stacyjnej żadnej nie dają.

^a Dopisane inną ręką. Tekst poprzedni wytarty.

^b Data nie ustalona.

- Z barei za miód uczyni c. v. u. fl. 20
 Puszcza według lustracyji 1569 opisana.
- Za łąki na Rogoznie do zamku biorą c. v. u. fl. 20/27
 Za łąki zaś wszystkie fl. 30
 Podwodne pieniądze dają. Pokazali quietationem de data 25 Aprilis 1631, że fl. 30/12 za 2 lecie 1629, 1630 JMP Zygmunta Wybranowskiego.
- Koronacyjne pieniądze. — Spytek Jordan kwituje z odebrania pieniędzy koronacyjnych grz. 20, de data w Lublinie 22 Aprilis 1554.
- Wojenny wóz. — Powinni wyprawiać, ale tego nie wyprawiali *de libertatis ob conflagrationem*.
- Ius patronatus. — KJM podaje.
- Miary. — Młyn miejski. Produkowali mieszczanie concordiam między JMP [f. 67] Michałem Sokolowskim, kasztelanem gostyńskim, brzeskim, rogozińskim etc. starostą a między obywatelami miasta tutecznego. cuius data habetur w Rogoznie die 3 mensis Julii 1609 uczynioną względem miar słodowych z młyna dworowi tutecznemu należących, w której na 2 złotych, per gr polskich 30 w każdy rachując, od 6 ćw. tutecznych przestać miasto miary słodowej obiecuje i swoich sukcesorów do tegoż in memorata concordia obliguje. Iż tedy terażniejszy posesor capitaneatus Rogoznensis nie przestaje na tych 2 zł, cenę drogości upatrując, ale miary pszenne i jęczmienne abo fl. 4 od 6 ćw. od nich wyciąga, co, z uciążeniem swoim to rozumiejąc, postąpili dworowi miasto tych miar fl. 3/15 od ćw. 4 jako zwykli zalewać. Których to słodów na rok być może c. v. u. 30, co uczyni. fl. 145
- Bednarze. — Bednarzów tutecznych, których tylko 2, dawali z lasu na robienie achteli do zamku fl. 7/15 i beczek piwnych 8. Iż w tym gravamen swój mieć rozumieli, zanosili prośbę, żeby się im ten czynsz zmniejszył. Co widząc słuszność, zostawiliśmy ich tak, żeby po fl. 5/1 i 8 achteli zamkowi na każdy rok oddawali. Każdą beczkę lubo wielką bądź i małą za gr 6 zamkowi dawać winni będą, warując, to żeby ci bednarze bez opowiedzenia dworskiego drzewa do roboty swej nie spuszczaali, ponieważ się lasów przebiera. Facit od bednarzów fl. 11/20
- [f. 67v] Pastwiska. — Pastwiska, jako przedtym bywały za antecessorów JM, mają być od JMP starosty niedenegowane bez szkody JM. Na co produkowali JKM PN terażniejszego confirmacją¹¹³ przywileju de data Cracoviae die 5 Decembris 1554, w której tym to mieszczanom rogozińskim pozwala wiecznymi czasy łąki pewnej, tak ją mianując: pratum incipiendo a fluvio Grzebieniatka usque ad Garbatkam et a via Obornicensi usque ad silvam eundo de Rogozno versus Oborniky ad manum sinistram.

¹¹³ Data nie ustalona.

Wieś Miedzylesie

Mieszczan rogozińskich

Kmieci w tej wsi z dawna bywało 7 na włókach 12. Teraz tylko
mieć 1 osiadły. Ostatek śladów pusto leżą.

Z którego daje owsa ćw. 8, a z pustych 4 śladów z najmu płacili per 8.

Teraz, że nie najmowali przez lat kilka, żaden stąd nie był pożytek. Uczyni
na owies ćw. 8 per fl. 1 fl. 8

Komornicy z miasta powinni robić 4 dni lecie, to jest grabić siano
z rzożę dworskie, a nic więcej nadto. Strawę jednak z dwora powinno dać.

Summa prowentów z miasteczka Rogozna czyni fl. 457/27.

Wieś Sokołowo

Którą założył niegdy WJMP Michał z Warzymowa Sokołowski na
gruncie JKM w tymże starostwie rogozińskim. W którą się JMP Stefan
Grodziński wdiera. O co rozejm między IMciami stanął. Z tej, iż jeszcze
podatki nie idą, dlatego się też nie wywodzą.

[f. 68] WSI DO STAROSTWA ROGOZIŃSKIEGO NALEŻĄCE

Wieś Płukawy

W tej wsi jest kmieci osiadłych 12. Każdy na śladzie siedzi.

Płacą żyta z każdego śladu po ćw. 2, czyni ćw. 24, per fl. 1/18 taxando,

facit fl. 38/12

Owca po ćw. 4, [facit] ćw. 48 per fl. 1. fl. 48

Kapłonów po 3, facit kapłonów 36 per gr 4, facit fl. 4/24

Łaje po 45, facit kop 9 po gr 8, facit. fl. 2/12

Kaczmarz tylko 1. Szynkuje dworskie piwo.

Ogrodnika żadnego nie masz, którzy przez powietrze zniszczeni.
Ogrody po nich pozostałe leżą, pożytku nie czynią żadnego.

Kołodzieje 2. Każdy z nich po grz. 4 daje, facit fl. 12/24

Za łączki, z których lustracja pokazuje, dawali fl. 1. Teraz poza-
stały i pożytku nie dają.

Bartników nie masz na tej dziedzinie, co spustoszełi.

Kmiecie robią, kiedy każą, i powóz niemi za dzień odprawują.

Summa z tej wsi fl. 106/12.

Wieś Podstolice

Kmieci w tej wsi było 25. Teraz tylko jest osiadłych 11. Mają po
śladu 1.

[f. 68r] Czynszu po fl. 1/24. fl. 19/24

Owca po ćw. 1, facit ćw. 11 per fl. 1 fl. 11

Kapłonów po 3, kapłon gr 4 fl. 4/12

Łaje po 30, facit kop 5/3 po gr 8. fl. 1/14

Len zaginał dla nieurodzaju.

Bartników nie masz.

Kaczmarz 1 szynkuje dworskie piwo.

Robota. — Mlewa tylko dojrzyć dworskiego.

Browaru nie masz.

Summa z tej wsi facit fl. 36/20.

Miasteczko Budzin

W tym miasteczku jest osiadłości 20, z których siedzi na rolach 10.

Czynszu po grz. 4/22 dają, facit fl. 71/20

Kołodziejów 8, po fl. 5 dawają, facit fl. 40

Targowego nie płacą dla zubożenia.

Robotę ręczną do dwora winni odprawować.

Summa z tego miasteczka fl. 111/10.

Wieś Brzekiniec

W tej wsi kmieci było 5. Teraz żadnego [f. 69] nie masz dla powietrza i żołnierza. Kaczmarz 1 tylko szynkuje piwo dworskie.

Na tych rolach ratajami robotę odprawują, która iż z kosztem JMP starosty przychodzi, nie kładzie się też ten pożytek.

Kołodziej 1, który płaci fl. 5 fl. 5

Sołtyskie role pusto leżą, co pozostały.

Leśnego żadnego nie masz, gdyż się teraz nie gają.

Summa z tej wsi fl. 5.

Wieś Zawada

Kmieci było 9. Teraz nic nie masz, bo powietrzem zesłi. Te role kmiecie obrócili do folwarku.

Leśni nie dają pożytku żadnego, bo się nie gają.

Wieś Garbatka

Kmieci 11 było. Teraz tylko 1 na śladzie siedzi. Drugie pusto leżą.

Płaci czynszu fl. 1/8

Kapłonów 2, jajec 30, facit fl. 0/12

Robota wedle inszych wsi.

[f. 69v] Urodzaja^a na tych śladach, które się na folwark obrócili:

	Kop	Plon	Resta	Taxa	Summa
Żyto	55	ów. 1	ów. 55	per fl. 1/18	fl. 88
Owies	20	ów. 1½	ów. 30	per fl. 1	fl. 30
Jęczmień	6	ów. 1½	ów. 6	per fl. 2	fl. 12
Groch	4	wiertel 3	ów. 3	per fl. 3/6	fl. 9/18

Summa z tej wsi prowentów i z krescencyją facit fl. 141/6.

^a Następuje zmiana ręki pisarza.

Wieś Owczegłowy

Było przedtym w tej wsi kmieci 11. Teraz tylko 1 na śledzie sie-
micy. Ostatek przez powietrze i żołnierza spustoszało.

Placi czynszu fl. 1/6

Kapłonów 2, jajec 30, facit fl. 0/12

Robota ut supra.

Pustych śladów 10, to jest 2 od solectwa, a 8 kmiecych pusto leżą
na tych przyczyn zwyż mianowanych.

Siana brogów być może 2 per fl. 20, facit fl. 40

Sołtystwo. — Sołtys Dungard Maciej ma pod sobą ślad 1 rolej,
którego nie daje do dworu, tylko posługę koniem i sobą powinien
głównie każą, stawa i przy robotach.

Samma z tej wsi dochodów facit fl. 41/18.

[f. 70] Wieś Tarnowiec

W tej wsi było kmieci 20. Teraz tylko jest kmieci 8. Ostatek pusto

Czynszu dają na każdy rok per fl. 2/12, facit fl. 19/6

Owca per ćw. 3 miary rogozińskiej, facit fl. 24

Kapłonów per 3, facit kapłonów 24, kapłon per gr 4, czyni . . . fl. 3/6

Jajec per 45, facit kop 6 per fl. 8, facit fl. 1/18

Robota jako i w inszych wsiach.

Ogrodników nie masz. Pusto leżą ogrody.

Kaczmarsz mliwa pilnować a szynkować piwo dworskie powinien.

Barci nie masz.

Łąka, którą zowią Uciska, zarosła. Nie z niej nie płacą. Także druga
Łąka zarosła.

Leśnego na rok 1 tylko daje fl. 1/18

Nieckarze alias kopanczarze zaginęli.

Sołtys, który jest między kmieciami położony, równo z kmieciami

Samma z tej wsi prowentów facit fl. 49/18.

Wieś Goscieiewo

Było w tej wsi kmieci 30. Teraz tylko 15.

Dają czynszu per fl. 2/12, facit fl. 36

Owca per ćw. 3, czyni ćw. 45 per fl. 1, facit fl. 45

Kapłonów per 4, czyni kapłonów 60 per gr 4, facit fl. 8

Jajec per 45, czyni kop 11/15 per gr 8, facit fl. 3

[f. 70v] Robota ut supra.

Powóz na mil 5 do Poznania nadalej.

Śladów pustych nie masz kiem zarabiać, pusto leżą.

Kaczmarz szynkuje jeden piwo dworskie i koło młyna powinien.
Z łącznego czynsz zaginął, iż pozarastały łąki.
Podsadników 5, którzy nic nie dają, tylko robotę pieszo odprawują
za pańskim chlebem.
Summa z tej wsi facit fl. 92.

Wieś Owiecki

Było w tej wsi kmieci 14, teraz tylko 2 zostali.
Z których dwu 1 tylko czynsz płaci fl. 1/18
Drugi dla zniszczenia nic nie daje, tylko robotę odprawuje.
Owsa wiertli 9, co uczyni ćw. $2\frac{1}{4}$, facit fl. 2/7 $\frac{1}{2}$
Kaplönów 3, jajec 30. Pro toto facit fl. 0/16
Kaczmarz tylko piwo szynkuje dworskie.
Podsadników 2, którzy tylko robotę pieszą odprawują o pańskiej
strawie.
Siana być może bróg 1, zań fl. 20
Summa z tej wsi facit fl. 24/11/9.

MŁYNY DO STAROSTWA ROGOZIŃSKIEGO NALEŻĄCE

Młyn Ciesielski na rzece Welmie o 2 kołach walnych. Czynił przedtym
żyta wymiernego ćw. 126. Teraz od kilku lat, iż ludzi, którzy przedtym
melali, większa część zesła, [f. 71] daje z niego żyta 48 ćw.; facit za
żyto. fl. 76/24
Wieprzów 2 karmić abo za karmienie per fl. 4 dać fl. 8
Młyn Rudny. — Z niego Maciej Domgart daje za postanowieniem
z JMP Michałem z Warzymowa¹¹⁴ fl. 100
Młyn trzeci Owogłowski. Daje żyta ćw. 24, a to dlatego, że ludzi
przez powietrze ubyło. Facit fl. 38/12
Przedtym z tego młyna przychodziło ćw. 108.
Wieprzów 2 karmić powinien. Facit fl. 8
Robotę powinien z siekierą.
Czwarty młyn, który zowią Miejski, ma kół walnych 2, na rzece
Welmie. Przychodzi z niego żyta ćw. 30, facit fl. 48
Pszenice ćw. 4, facit fl. 12/24
W tym młynie słody mieszczanie mielą, których intrata wyżej się przy
miarach słodowych wywiodła.
Folusza nie masz, bo też sukienników nie masz.
Dla powietrza, że ludzi siła ubyło i lata suche, w tych młynach wszy-
stkich dyminucyja się pokazuje.
Summa facit prowentów z młynów fl. 292.

¹¹⁴ Michał Sokołowski, starosta rogoziński.

JEZIORA

Za ryby z jeziora Rogozińskiego być może fl. 24/2
 Stawy zarosły, pożytku nie czynią.

[f. 71^v] FOLWARKI DO STAROSTWA ROGOZIŃSKIEGO NALEŻĄCE

Folwark na Zawadzie

Exclusa decima. Pole troje. Szesna kopa. Ówierznia rogozińska.

Urodzaj	Kopy	Plon ów.	Resta ów.	Taxa	Summe
Zyta	150	1	150	per fl. 1/18	fl. 240
Pszonice	12	wiertli 3	ów. 9	per fl. 3/6	fl. 28/24
Jęczmień	30	1	ów. 30	per fl. 2	fl. 60
Owies	23	1½	ów. 34½	per fl. 1	fl. 34/15
Gnoch	2	wiertli 3	ów. 1½	per fl. 3/6	fl. 4/24
Trasa	2	wiertli 2	ów. 1	per fl. 3/6	fl. 3/6
Stano brogów	2			per fl. 20	fl. 40

Facit za krescencyją tego folwarku fl. 411/9.

Folwark podstolski

Krescencyja	Kopy	Plon ów.	Resta ów.	Taxa	Summa
Zyta	250	1	250	per fl. 1/18	fl. 400
Jęczmień	10	1	10	per fl. 2	fl. 20
Owies	40	1½	60	per fl. 1	fl. 60
Gnoch	5	wiertli 3	ów. 3¾	per fl. 3/6	fl. 12
Stano bróg	1			per fl. 20	fl. 20

Summa za krescencyją podstolskiego folwarku facit fl. 512.

[f. 72] Folwark Goscieiewski

Urodzaj	Kopy	Plon ów.	Resta ów.	Taxa	Summa
Zyta	190	1	190	per fl. 1/18	fl. 304
Pszonice	40	wiertli 3	ów. 30	per fl. 3/6	fl. 96
Owies	50	1½	ów. 75	per fl. 1	fl. 75
Jęczmienia	15	1	ów. 15	per fl. 2	fl. 30
Gnochu	7	wiertli 3	ów. 5¼	per fl. 3/6	fl. 16/24
Stano brogów	3			per fl. 20	fl. 60

Facit za urodzaj tego folwarku fl. 581/24.

Folwark Owiecki

Urodzaj	Kopy	Plon ów.	Resta ów.	Taxa	Summa
Zyta	25	1	25	per fl. 1/18	fl. 40
Owies	10	1½	15	per fl. 1	fl. 15
Pszonice	10	wiertli 3	ów. 7½	per fl. 3/6	fl. 24
Gnochu	2	wiertli 3	ów. 1½	per fl. 3/6	fl. 4/24
Jęczmienia	8	1	ów. 8	per fl. 2	fl. 16

Summa za krescencyją owieckiego folwarku facit fl. 99/24.

[f. 72v] Folwark przy Rogoznie

Exclusa decima, tak jako na każdym.

	Kopy	Plon	Resta	Taxa	Summa
Żyta	100	ćw. 1	ćw. 100	per fl. 1/18	fl. 160
Pszenice	15	wiertli 3	ćw. 11 $\frac{1}{4}$	per fl. 3/6	fl. 36
Jęczmienia	10	1	ćw. 10	per fl. 2	fl. 20
Owsa	40	1 $\frac{1}{2}$	ćw. 60	per fl. 1	fl. 60
Grochu	5	wiertli 3	ćw. 3 $\frac{3}{4}$	per fl. 3/6	fl. 12
Siana brogów	3			per fl. 20	fl. 60

Summa za krescencyją tego folwarku fl. 348.

Folwark na dziedzinie Cieslach

Od wójtostwa przyłączony

Urodzaj	Kopy	Plon ćw.	Resta ćw.	Taxa	Summa
Żyto	60	1	60	per fl. 1/18	fl. 96
Jęczmień	6	1	6	per fl. 2	fl. 12
Owies	20	1 $\frac{1}{2}$	30	per fl. 1	fl. 30
Siana brogów	1 $\frac{1}{2}$				[fl.] 30

Facit za urodzaj folwarku fl. 168.

[f. 73] Obory

Bydła według lustracyjnej a. 1569 na folwarku Zawadzie z Plukawy było:

krów dojnych	12	jałowic	8
wołów do roboty	3	juńców	9
byków	2	cieląt latosich	7
świni pospolitych	40	gęsi	51
		gąsiąt	22

Którego JMP starosta, jako sprawę dawał, wszystkiego od antecesoru swego¹¹⁵ nie odebrał, tylko:

krów	10	jałowic	8
wołów do roboty	8	juńców	9
byków	2	cieląt	7
		świni pospolitych	24

Na folwarku podstolskim:

krów dojnych	13	jałowic	3
juńców	14	wołów do roboty	4
jałowic	4	byk	1
jałówek dwuletnich	2	byczek	1
cieląt latosich	5	świni pospolitych	39
gęsi	31	kaczek	9

¹¹⁵ Lampert Sierakowski.

[f. 73v] Na folwarku gościejewskim:

krów dojnych	20	jałowych	17
jałowiąt	30	juńców	7
juneczków małych	10	jałówek	10
byków	3	świni pospolitych	13
gęsi	45	owiec z jagnięty	186
		a do pożytku	90

Na folwarku przy Rogoznie:

krów dojnych	19	jałowych krów	3
juńców pospolitych	8	byczaków	6
byków starych	2	jałówek	10
cieląt latosich	12	świni pospolitych	44
gęsi	60	gąsiąt mendli	9
owiec	135	jagniąt	45

Pożytek od bydła

Krów na wszystkich folwarkach według lustracyjnej a. 1569 być miało 64. Z których na wychowanie folwarkowej czeladzi zostawiwszy 12, zostaje na pożytek krów 50. Każdą krowę na fl. 4 taksując, uczyni [f. 74] pożytku za nabiał fl. 200
Za wełny kam. 10, per fl. 4, facit fl. 40

Summa wszystkich in genere dochodów z starostwa rogozińskiego facit fl. 3743/1/9.

Z której defalkowawszy piątą część od taksy przedawania zboża i siana na wysiewek ozimy i jary, także na wychowanie bydła fl. 424/5/7.

Na pisarza prowentowego fl. 35.

Na urzędników 3 . . . fl. 60.

Na dworki 3 fl. 20.

Na pastuchy 15 . . . fl. 15.

Na budynek i poprawę zamku wedle konstytucyjnej a. 1607 o muni-
cyjach zamków uchwalonej¹¹⁶ dedukujemy fl. 200 wkładając to na JMP
starostę, aby tę sumę na każdy rok na poprawę zamkową i armaty
przyczynienie wydawał. Z czego sukcesorowie respondere skarbowi będą
powinni.

Restat deductis ordinariis expensis summa fl. 2988/26/2.

¹¹⁶ Vol. legum, II, s. 437.